

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

1876

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡΑΓΚΩΝ 6.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον τῆς Ἐστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

—
1876

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνατροφή, ἐκπαίδευσις.

Ἀγωγῆς (περὶ) 346. Βιβλιοθηκῶν (περὶ τῶν δημοσίων) τῆς Ἑλλάδος 111. Ἐκπαίδευστος (περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς τῶν ἐργατικῶν τάξεων 171, (περὶ δημοτικῆς) ἐν Δανίᾳ 218. Ἐκπαίδευσις (ἢ πρώτη) ἐν Εὐρώπῃ 48. Ἑλληνικὸν βιβλίον (τὸ πρῶτον) τὸ τυπωθὲν μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς τυπογραφίας 108. Ἐξοδα (τὰ) τῶν σχολείων εἰς τὰς ἠνωμένας Πολιτείας 158. Μαθήσεως (αἱ ἐκ τῆς) πρόοδοι 61. Σχολικὰ ἔξοδα 384. Χρησις τοῦ χρόνου κατὰ τὰς διακοπὰς 407.

Ἀρχαιολογικά.

Ἐθνολογικὴ ἀνακάλυψις 271. Ἱατρικὴ (ἢ) ἐν Αἰγύπτῳ πρὸ 3500 ἔτων 362. Κωδωνῶν (ἱστορία τῶν) 236. Ὀλυμπία (αἱ ἐν) ἀνακαλύψεις 169.

Βιογραφίαι.

Βησσαρίων (ὁ Νικαίας) 35. Brunet de Presle (περὶ τοῦ φιλέλληνο) 277. Δέρκων (ὁ μέγας) 53. Καντακουζηνὴ (Ἑλένη) 164. Καστριώτης ἢ Σκενδέρμπευς (Γεώργιος) 4. Καστωῆνης (Λάμπρος) 243. Λιθγκιστῶν 371, 387. Μαυροκορδάτου (Ῥωξάνδρα) 115. Μουγλιώτισσα (ἡ ἀνώνομος) 196. Πασόμπευς (Ἰσμαήλ) 340. Ῥόδον (τὸ ἑαρινόν) 69. Φραγκλῖνος (Βενιαμίν) 84, 100.

Γεωργικά, βιομηχανικά, ἐμπορικά, δημόσια ἔργα.

Ἀκρίδων (πόλεμος κατὰ τῶν) 96. Ἄμπελος (γιγαντώδης) 63. Βελόνη (πῶς κατασκευάζεται μία) 300. Δασῶν (περὶ τῶν) ἐν Ἑλλάδι 42, (σπουδαιότης τῶν) 248, 264. Ἐμπορίας (περὶ) καὶ χειροτεχνημάτων 385. Κροῦπ (τὸ μέγα ὄπλοποιεῖον τοῦ) 330. Ὀδοντοῖατροῦ (ἡ τέχνη τοῦ) 399. Παιγνιδίων τῶν παιδῶν (περὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν) 15. Παροιμίαι (δημώδεις) καὶ παραγγέλματα περὶ τῶν μηνῶν τοῦ ἔτους: Ἀπρίλιος 222, Μάιος 302, Ἰούνιος 367. Πετρέλαιον (τὸ) 173. Προστασία τῶν χρησίμων ζώων 383. Προστασίας (ὄπουργικῆ ἐγκύκλιος περὶ τῆς) τῶν χρησίμων πτηνῶν 316. Πύργος (νέος) τῆς Βαβέλ 318. Σιδηρόδρομος (ὁ) τοῦ Ἑλληνικοῦ ὠκεανοῦ 355. Συναλλαγματικῶν (ἐπιτόκισις) 317. Χάρτης ἐξ ἀμιάντου 351. Χρησιμοποιῶνται (τὰ πάντα) ἐν Παρισίοις 112. Ὁρολογιοποιία (ἢ) 63.

Γεωγραφία καὶ περιηγήσεις.

Ἐρζεγοβίνη 57, 76, 88. Περὶπλους (ὁ) τῆς γῆς ἐν ἔτει 1876, 241. Πόλον (ἀποδημία εἰς τὸν) 227, 247, 264, 279, 291, 307, 323. Τουρκιστάν 394.

Ἐπιστημονικά.

Ἀρχίζει (ποῦ) τὸ ἔτος 8. Ἀήματος (μετέγχευσις τοῦ) 334. Γάλακτος (περὶ) 123, 140. Δίοικτον (τὸ) ἔτος 348. Ἐξήγησις τῶν καθημερινῶν φαινομένων 13, 31, 45, 61, 94, 108, 127, 158, 174, 189, 207, 223, 237, 304, 319, 335, 352, 367, 383, 400. Ὀγκομέτρου (περὶ τοῦ) ἢ ψυχομέτρου τοῦ Dr Mosso 412. Προγνωστικὰ σημεῖα τῆς καταστάσεως τοῦ καιροῦ 111. Προφητειῶν (περὶ) τῶν ἡμερολογίων 365. Σεισμῶν (περὶ) ἐν Ἑλλάδι 119.

ΒΟΤΑΝΙΚΗ.—Ἄνθος (τὸ) 191.

ΖΩΟΛΟΓΙΑ.—Ἐντόμων (ὄλικὴ δύναμις τῶν) 60. Ζώων (περὶ τῶν) ἅτινα ὕπνουσι κατὰ τὸν χειμῶνα 133, 155. Ἴππων (περὶ τῶν) τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας 47. Ἰχθύες ἐντὸς ἐπιστολῆς 16. Μηλολόβηθης (περὶ) 312. Μυία (ἢ) 326. Μύρμηκες; (ὁμιλοῦν οἱ) 107. Ὄφεις (οἱ) ἐν τῇ Ἰνδικῇ 175. Ποντικοὶ (καὶ οἱ) τραγωδοῦν 384. Πτηνὰ (διατὰ τὰ) τρώγουσι γάλικας 287. Χελιδόνων (τροφὴ) 287. Ψιττακὸς ἑκατοντούτης 175. Ψύλλων (περίεργος ἐκδοσις) ἐν Παρισίοις 286.

ΦΥΣΙΚΗ.—Ἀτμοσφαίρας (αἱ ὑψηλαὶ χῶραι τῆς) 329. Ἀεροπόρου (ἐντυπώσεις) 24. Βαθόμετρον 335. Ἦχος (περὶ) 43. Θερμομέτρου (περὶ) 187. Φωσφορσις τῆς θαλάσσης 79.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.—Πῶς τρεφόμεθα, 2, 19, 33, 51, 66, 81, 98, 113, 131, 146, 162, 178, 194, 210, 226, 241, 258, 274, 290, 306, 321, 338, 354, 370, 385.

Ἦθη καὶ ἔθιμα.

Ἀγὰ (τὰ) τοῦ Πάσχα 220. Ἀπόκρευ καὶ προσωποδοφοροί 91. Ἀπρίλιου (ἢ πρώτη) 204. Γεώργιος (ἄγιος) 268. Ἐορτὴ (ἢ) τοῦ ἁγίου Ἰωάννου 414. Ἐπινομίαι, ἕτοι θῶρα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους 11. Θερμάνσεως (διάφοροι τρόποι) 285. Κηδεῖα Ἰνδοῦ βασιλέως 315. Μαρτίου (ἢ πρώτη) 142. Οἶκος (ὁ) 200, 214. Ὑπηρεταὶ (οἱ) ἐν Ἀμερικῇ 46. Ὁμοπλατοσκοπία 221.

Καλλιτεχνία.

Θεμελιώδεις νόμοι τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς 138.

Κοινωνικά, πολιτικὰ, στατιστικὰ.

Ἀργία (ἢ) τῆς Κυριακῆς 384. Ἀλλῶν (ἔξοδα) 380. Γραμματόσημον 319. Δημοσίων (περὶ τῶν) λειτουργῶν ἐν Γερμανίᾳ 109. Ἐξασφάλισις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς 64. Κατήχησις (Ἑθνικὴ) 1, 17, 33, 49, 65, 81, 97, 113, 129, 145.

ἙΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος Σύνδρομα ἔτητος: Ἐπὶ Ἑλλάδι σφ. 10, ἐκτὸς ἡλικίας σφ. 20—21 συνδρομα ἄρρητοι ἀπὸ 1 ἡλικιακοῦ ἐκείνου ἔτους καὶ εἰς ἑξῆς — Τραπέζιον τῆς Διαποικίσεως Ἰσθμίου, 6. 4 Ἰαννουαρ. 1876

Μέσον ὄρον (ἢ κατὰ διάρκειαν τῆς ζωῆς) 272. Μέσος ὄρος τῆς ζωῆς 206. Παλμερστάνος (ἐπιστολή) 284. Πόλις (αἱ μεγάλα) τοῦ κόσμου 176. Προλήψεις καὶ πλάναι τοῦ λαοῦ 161, 177, 193, 209, 225, 241. Συμωνία; (τί εἶναι) 186. Ταμιευτήρια (τὰ) ἐν Ἑλλάδι 382. Τίτῆρ καὶ Δωφῶρ 378. Χάρτου (στατιστικῆ τοῦ παραγομένου καὶ καταναλισκομένου) ἐπὶ τῆς γῆς 95.

Οἰκτικὴ οἰκονομία.

Ἐλαίου (ἐξάλειψις τοῦ) καὶ τοῦ λίπους 368. Ζωμοῦ (διατήρησις τοῦ) τοῦ κρέατος 400. Κίνδυνος τοῦ φωτισμοῦ τῶν ζωματίων τοῦ ὑπνοῦ διὰ τοῦ φωταερίου 16. Κηλίδων (ἐξάλειψις) οἴνου 288. Λαμπῶν (καθαρισμός) 160. Λύχνου τοῦ ἔλαιου 192. Μυσῶν ἐξάλειψις 416. Πτεροῦν (λεύκανσις τῶν) 64. Σφηκῶν (καταστροφή) 112. Ψάλλοι; (θέλεις νὰ μὴ σὲ τρώγουν οἱ) 336. Ὠσῶν (διατήρησις τῶν) 256.

Ποικίλα.

1, 20, 41, 48, 57, 64, 79, 84, 97, 115, 122, 130, 139, 148, 158, 194, 214, 223, 238, 239, 254, 256, 260, 271, 292, 314, 316, 319, 334, 335, 336, 338, 346, 381, 382, 383, 400.

Πρακτικαὶ γνώσεις.

Ἄρσῶν νομισμάτων καὶ σκευῶν πρόχειρος καὶ ἀσφαλὴς βάρανος 176. Ἀρκεύσεως (συντομία) 224. Βαρόμετρον (φυσικόν) 160. Ζῶα τὰ ὅποια δὲν πρέπει νὰ καταστρέφονται 208. Κερανοῦ (παραγγέλματα κατὰ τοῦ) 32. Μαργάρου (καθαρισμός τῶν ἐκ) προτομῶν καὶ ἀγαλμάτων 272. Νεωστὶ χρωματισθέντος ζωματίου (μέσον πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς βαρῆς ἀσπῆς) 192. Ἐνοικιάζοντα (συμβουλαὶ διὰ τὸν οἰκίαν 352. Προσθέσεως (δοκιμὴ) 128. Σπύραι (αἱ) 192. Τρόποι πρὸς ἐδωλωτέραν λήψιν φαρμάκων τινῶν 384. Ἑλλήνων ποματίων (ἐξαγωγή) τῶν φιαλῶν 304. Ἐρωλόγια (πῶς κανονίζονται τὰ) 96.

Ἑγχειρῆ.

Ἄερος τῶν οἰκιῶν (καθαρισμός) 239. Δηγμάτων (θεραπεία) 320. Θολωμένου (περὶ καθάρσεως) ὕδατος 176. Κοιτῶνος (περὶ τοῦ) τῶν ἀφρώστων 48, (ἀερισμός) 80, 112, (θέρμανσις) 128, (καθαρισμός) 64, 96, (φωτισμός) 144. Κουτσοῦ (τὰ ἐκ) ἐνδύματα 160. Ῥινὸς αἱμορραγίας (παραγγέλματα πρὸς κατάπαυσιν τῆς ἀπὸ τῆς) 192. Ἑγχειρῆ παραγγέλματα 16, 32.

Φιλολογία, ἡθολογία, φιλοσοφία.

Ἄλλοθιαι 14, 32, 45, 62, 80, 95, 110, 127, 144, 159, 175, 192, 208, 224, 239, 256, 272, 288, 304, 320, 336, 352, 368, 383, 400, 416. Ἄλλοθιαι (περὶ) 402. Ἀναγνώ-

σεως (ἢ χρησιμότης τῆς) 363. Ἄνω (τὸ) καὶ τὸ κάτω μέρος τῆς κλίμακος 31. Ἀπορίων (λύσις διαλεκτικῶν): Δακτύλιος (ὁ) τοῦ Πολυκράτους 381, Οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον 415, Οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ 350, Οὐρά (ἡ) τοῦ κυνὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου 317, Τὰ πάντα ἀπόλοτον πλὴν τῆς τιμῆς 335. Ἀπόφθεγμα Περσικόν 304. Βέβη (πόθεν παρέρχεται ἡ λέξις) 159. Βεζύρης 207. Δρῦς (ἡ) καὶ ὁ Δερβίσης 255. Δύναμις τῆς θελήσεως 14. Ἐθνολογικὰ περίεργα 94. Ἐκτιμῶμεν (πῶς) τὴν σήμερον τὴν ἀλλοθιαν 383. Ἐλευθερία (ἡ) ἀπαιτεῖ ἤθη αὐστηρά 368. Ἐπιστολὴ πρὸς συγγράφειαν συγγράφοντα κατὰ τῆς Θείας Προνοίας. Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κ. Βενιαμὴν Οὐδέβ, καὶ ἀποστολὴ δι' αὐτῆς δέκα χρυσῶν Λουδοβικίων 401. Ἐπιστολή τοῦ ἀνθρωπάκου Ῥιχάρδου, ἡ δρόμος πρὸς τὴν τέχνην 257, 273, 289, 305, 321. Ἐπιστήτευμα (τὸ) δὲν φέρει ὄνειδος 255. Ἡθικὴ (ἢ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς) καὶ πολιτικὴ 357, 374. Ἡθικός; (τί ἔστιν) ἀνθρώπος 79. Ἠέρετρον (οἱ δέκα κανόνες τοῦ) 319. Ἱστορία μιᾶς ὄρακμῆς 189. Καινῆς (ἢ πρώτης τῆς) Διαθήκης ἔκδοσις 255. Καρφίτσα καὶ βελόνη 93. Κήρυξ (ὁ) τῆς Νίκης Ἰόρκης 181. Κοραῆ (ἀνέκδοτος ἐπιστολή) 94, (ἐνύπνιον) 311. Κόρη (ἡ) 231. Λαμπαρτίου (ἡ κυρία) καὶ ἡ κυρία Δωμῶν 143. Μαῦρος (ὁ) ἐπιθυμῶν νὰ ἦνε λευκός 62. Ματριφοροσύνης (περὶ) 21. Μνημῆα (τὰ ἑλληνικὰ) 238. Νοῦς (περὶ κοινοῦ) 29. Ὀνειρον (ἐν) 416. Ὀλλας; (τί ἐστὶ) 239. Πατρίς; (τί ἐστὶ) 56. Πολέμου (περὶ) 385. Πλουτισμὸν (συμβουλαὶ πρὸς) 337, 353, 369. Προσευχὴ (ἡ) τοῦ Ἐπικτήτου 83. Πτωχός; (ὁ) καὶ ὁ πλούσιος; 167. Πυρὴν (ὁ) 174. Σακκοράφα (ἡ) 302. Ταμερλάνος (ὁ) καὶ ὁ μύρμηξ 126. Τουργῆς 238. Τουρκικὸν λόγιον 304. Τρόποι τοῦ ἀρίστου 207. Τυφλοὶ (οἱ δύο) καὶ ὁ σκύλλος τῶν 159. Ἑγχειρῆ τῆς ψυχῆς 208. Φιλολογίας (μία ἐντολὴ τῆς) 234. Φιλοσοφία τῆς γυναικὸς 304. Φύσεως (αὐτόματος σκηνογραφία τῆς) 281. Χρόνος (ὁ) 205. Χρόνος (ὁ) εἶναι χρήματα 238. Ψεκάδες βροχῆς 109.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.—Ἀδιάρκτος ἀποκάλυψις μικροῦ παιδίου 336. Γενναία ἑλευθεριότης τοῦ Λαμαρτίνου 63. Καρδία ἐξηκοντούτιδος. Ῥόσιλδ καὶ ὁ ξένος 239. Κόσσυρος κόκκινος 62. Μητρικῆς στοργῆς πλήρης ὕψους ἀπόφθεγμα 176. Οἱ τρεῖς μέγιστοι ἱατροὶ 16. Παιδικὴ ἀφελεια περὶ τῆς ἱστορίας 48. Σόζυγος ἄνευ γλώσσης 336. Συμβουλή πρὸς τοὺς ζητοῦντας μεγάλας προίκας 64. Τὶ τὸ χωρίζον τὴν θεωρίαν ἀπὸ τὴν πράξιν 143. Φρόνιμος ἱατρός 112.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑΙ ΣΚΗΝΑΙ.—Ἐκδρομὴ (ἡ) τοῦ Bernardin de Saint-Pierre 251. Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς προικὸς 149. Λιθοτόμος (ὁ) 349. Μαδιστῆς (ὁ) 37. Μαρία ἡ τὸ κυκνοῦν μανθῆλιον 6. Μουσταφῆς (ὁ) 90. Μεθύσου θάνατος 71. Ναυάγιον (τὸ) 390. Παοῦς (ὁ) βοσκός 292. Σόζυγός μου (ἡ) εἶναι διὰ τὸν χορὸν 104. Χριστουγέννων (διήγημα τῶν) 135.

ΜΥΘΟΙ.—Ἄχουρα καὶ θύελλα 31.

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ.—Νῶς (ὁ) καὶ ὁ ἀμπελὼν αὐτοῦ 287. Ψύχος (τὸ), ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄνεμος 45.

ΠΟΙΗΣΙΣ.—Διανομὴ (ἡ) τῆς γῆς 416. Ἐκρ (ἔσρα εἰς τὸ) 320. Θανάτω (ἐπὶ τῷ) τῆς θυγατρὸς μου Ναθαλίας 62. Θανάτω (ἐπὶ τῷ) παιδίου 79. Θεὸς (ὁ) 288. Θεὸς (ὁ) καὶ ὁ θείαντος 175. Λεύκωμα (εἰς) 14. Λεύκωμα (εἰς) νέας φίλης 400. Λίμνη (ἡ) τοῦ Μεσολογγίου 368. Μάνα (μία) 336. Μητρός ἐπὶ νόδος 191. Πλάνητος (στροφαί τινες ἐκ τοῦ) 95. Προσευχὴ (ἡ) τῶν καρσιῶν 110. Ῥόδον (τὸ) καὶ ἡ δροσοῦλα 256.

Σκοπὸς τοῦ περιοδικοῦ τούτου εἶναι νὰ διακρίθῃ, δι' ὕψους ἀπλοῦ καὶ ὅσον τὸ δυνατόν καταληπτοῦ εἰς πάντας, ἀναγνώσματα ὕγιᾶ διὰ τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα, νὰ καταστήσῃ δι' ἡμετέρας τὰς χρησιμωτέρας εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον γνώσεις, συλλέγον αὐτάς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σταγόνᾳ πρὸς σταγόνα, ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων ξένων συγγραμμάτων.

Ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας, ταύτην καὶ μόνον ἔχει τὴν φιλοτιμίαν, τὴν νὰ λέγῃται οἱ ἀναγνώσται αὐτῆς, ὅτι ἐξ ἑκάστου φυλλαδίου τῆς προσέθεσαν εἰς τὰς γνώσεις τῶν νέων τι καὶ ὅτι ἡ νέα τῶν αὐτῆς μάθησις ἐγένετο ἐν παιδείᾳ μᾶλλον καὶ ἀνεκτισθῆτος ἢ μετὰ κόπου καὶ σπουδαϊότητος. Ἐλπίζει δὲ, ὅτι ὀρίσασα τὴν τιμὴν ἑκάστου φυλλαδίου εἰς δέκα μόνον λεπτά, καὶ καταστήσασα οὕτω τὴν κτήσιν αὐτοῦ προσιτὴν καὶ εἰς τὰς ἀπορωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας, θέλει τύχει ἐμμέσων πρὸς τὸν κοινωφελῆ σκοπὸν τῆς συναργατῶν, τῶν προθύμως καταδελλώντων τὴν δεκάφρακτον ἐτησίαν τοῦ περιοδικοῦ τιμὴν, ὅπως ἀναπληρωθῇ οὕτως ἡ πρόδηλος εἰς τῆς κατὰ φυλλαδία πωλήσεως ζημία.

ἙΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἑρανισθεῖσα ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Πατρίς.

Ἐρ.—Τί εἶναι Πατρίς;
Ἀπ.—Πατρίς εἶναι ἡ χώρα, ἣν κατοικεῖ ὁ ἑλληνικός λαός. Τὸν λαὸν τοῦτον πρέπει νὰ θεωρῶμεν ὡς τὴν μεγάλην ἡμῶν οἰκογένειαν καὶ τὴν Πατρίδα ὡς κατοικίαν τῆς.

Ἐρ.—Πατρίς εἶναι μόνον ἡ γῆ, ἢ κατοικουμένη καὶ καλλιεργουμένη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων;

Ἀπ.—Ὅχι. Ὁ λέγων Πατρίδα ἐννοεῖ καὶ τὰ μνημεῖα καὶ τοὺς θεσμούς καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθιμα καὶ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς. Ἐννοεῖ ἀκόμη τὴν ἀσφάλειαν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ἣν παρέχει εἰς τὰ τέκνα τῆς, τὰς θυσίας, ἃς ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῶν ἐν πάσῃ ὥρᾳ, ἀλλ' ἰδίως ἐν ὥρᾳ κινδύνου, καὶ ἃς ὀφείλουσι νὰ ὑφίστανται πάντες πρὸς σωτηρίαν, ἢ πρὸς δόξαν αὐτῆς.

Ἐρ.—Διατί ἡ χώρα ἣν κατοικοῦμεν καὶ τὸ σύνολον τοῦτο τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν ἀπολαύσεων καὶ ὑποχρεώσεων ἐκλήθη Πατρίς;

Ἀπ.—Διότι ὁ Ἕλληνας θεωρεῖ τὰ συστατικὰ τὰ ἀποτελοῦντα τὴν Πατρίδα ὡς ἑμψυχόν τι ὄν, ὅπερ δι' ἕνα ἕκαστον καὶ διὰ πάντας ἐπέχει τὸπον πατρὸς ὁμοῦ καὶ μητρός.

ΤΟΜΟΣ Α'—1876.

Ἐρ.—Πλὴν τῆς Πατρίδος, πρέπει νὰ πιστεύῃς ὅτι δὲν ὑπάρχει καὶ ἄλλο τι εἰς τὸν κόσμον;

Ἀπ.—Ὅχι. Ἡ Πατρίς εἶναι τὸ πρωτεύον πρᾶγμα, ἀλλ' ὄχι τὸ μόνον. Εἶναι εἰς κοινὸν τῆς Ἀνθρωπότητος.

Κάτω εἶναι αἰσθητὰ καὶ τὴν 2 πρῶτον διαίτη

Ἐρ.—Πῶς εἶναι ἡ πρὸς τὴν Πατρίδα αἰσθητὰ καὶ ἡ διαγωγή παντὸς ἀγαθοῦ Ἕλληνο;

Ἀπ.—Πᾶς ἀγαθὸς Ἕλληνας τρέφει πρὸς τὴν Πατρίδα ἀπόλυτον καὶ ἀπερίοριστον ἀγάπην. Εἶναι αἰετοῦ ἔτοιμος νὰ ὑπαβληθῇ εἰς πάντα κόπον, πᾶσαν ἐργασίαν, πάντα κίνδυνον, ὑπηρετῶν τὴν Πατρίδα. Ὅταν ἐπιτάσσῃ τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος, πᾶς ἄλλος λόγος πρέπει νὰ σιωπῇ καὶ ὁ φόβος αὐτοῦ τοῦ θανάτου.

Ἐρ.—Πῶς εἶναι τὰ αἰσθητὰ καὶ ἡ διαγωγή παντὸς ἀγαθοῦ Ἕλληνο πρὸς τοὺς συμπατριώτας του;

Ἀπ.—Ὁ ἀγαθὸς Ἕλληνας θεωρεῖ τοὺς συμπατριώτας του ὡς μέλη τῆς ἰδίας αὐτοῦ οἰκογενείας. Ἀγαπᾶν καὶ τιμᾶν αὐτοὺς χρησιμεύει ὡς παράδειγμα πάσης ἀρετῆς. Περιποιεῖται πάντας ὁμοίως, πλουσίους καὶ πένητας, ἰσχυροὺς καὶ ἀδυνατοὺς. Ὅσον εἶναι προημιμένους κατὰ σοφίαν, πλοῦτον, ἢ δύνανται, κατὰ τοσοῦτον ἔχει καθῆκον νὰ ὑπηρετῇ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀκαθεῖς συμπατριώτας του.

Ἐρ.—Ὅποιος πρέπει νὰ ἦναι πρὸς ἑαυτὸν ὁ Ἕλληνας;

Ἀπ.—Ὁ ἀγαθὸς Ἕλληνας προσπαθεῖ πάντοτε νὰ προκόψῃ κατ' ἀρετὴν καὶ σοφίαν, ὅπως ἐκτελέσῃ ὡς οὐδὲν τε ἀξιοπρεπέστερον τὸ πρὸς τοὺς συμπολίτας καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον. Χρησιμοποιοῖ τὰ δικαιώματα, ἅτινα παρέχει, καὶ ἐκτελεῖ τὰς ὑποχρεώσεις, ἃς ἐπιβάλλει ὁ νόμος.

Ἐρ.—Τί πρέπει πρὸ πάντων νὰ μάθῃ ὁ Ἕλληνας;

Ἀπ.—Ὁ Ἕλληνας πρέπει νὰ εἰδεύρῃ τὰ ἱερὰ δόγματα τῆς θεοσεβείας του καὶ τὴν ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν τοῦ τόπου του, ὡς καὶ τοὺς κυριωτάτους αὐτοῦ θεσμούς καὶ νόμους.

Ἐρ.—Δὲν πρέπει νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς γνώσεις ταύτας;

Ἀπ.—Βεβαίως. Πρέπει νὰ μάθῃ προσέτι καὶ

τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν καὶ, εἰ δυνατὸν, μίαν, ἢ καὶ πλείοτερας ξένας γλώσσας.

Ἐρ. — Διατί;

Ἄπ. — Διότι ἡ Ἑλλάς, ὡς λαὸς ναυτικὸς καὶ ἐμπορικὸς, ἔχει σχέσεις καὶ συμφέροντα μετὰ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς λαῶν.

Οὐχὶ λοιπὸν μόνον ἡ διεκδύσει τῆς συνεννοήσεως, ἀλλὰ καὶ ἡ μέλλουσα ἀδελφότης πάντων τῶν λαῶν, τέκνων τῆς αὐτῆς μητρὸς, δὲν ἐπιτυγχάνεται, ἐὰν τὰ ἔθνη δὲν σπουδάζουσι τὴν ἱστορίαν, τὴν γλώσσαν, τὰς ἀνάγκας ἀλλήλων.

Ἐρ. — Ἐάν πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶναι τέκνα τῆς αὐτῆς μητρὸς, πρὸς τί αἱ διάφοροι Πατρίδες;

Ἄπ. — Ἡ Πατρίς εἶναι ἀναπόφευκτος πρὸς διαμόρφωσιν καὶ συντήρησιν τοῦ πολιτισμοῦ. Οἱ λαοὶ, πρὸς οἷς ἀμβλύνεται ἡ ἰδέα τῆς Πατρίδος, διάγουσιν ἐλευθέρων βίον καὶ πίπτουσι ἐπὶ τέλους θύματα ἐξωτερικῆς βίας. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι, ὅσον ἀμικρότερον εἶναι τὸ αἰσθημα τῆς Πατρίδος, τόσο δοξάζονται καὶ εὐμεροῦσι τὰ ἔθνη.

Ἐρ. — Ὁ Ἕλληνας πρέπει νὰ ἐπιθυμῇ νὰ ἀσπασθῇ ἡ Πατρίς του καὶ ἄλλων ἐθνῶν;

Ἄπ. — Ὅχι. Ὁ Ἕλληνας πρέπει νὰ εὐχεται νὰ ζῶσι καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ εὐτυχεῖς καὶ ἐλεύθεροι ὅσον αὐτός. Οἱ πόλεμοι εἶναι ἔχνος χαρβαρότητος, ὅπου θὰ ἐκλίπη μίαν ἡμέραν. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον ἐθνικότητες ἀνήκουσαι εἰς ἄλλην φυλὴν, γλώσσαν καὶ θρησκείαν κρατοῦνται διὰ τῆς βίας ὑπὸ ξένον ζυγόν, ἢ διαρκῆς εἰρήνη εἶναι ἀκατόρθωτος. — Ὁ Ἕλληνας δὲν θέλει νὰ σφετερισθῇ τίποτε ἀλλότριον· ἀλλ' ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ ἱερά καθήκοντα πρὸς ἀδελφοὺς, μεθ' ὧν συναγωνίσθη τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα καὶ οἵτινες ἀπεχωρίσθησαν τοῦ νῦν ἀνεξαρτήτου βασιλείου, ἐναντίον τῶν δεσμῶν τοῦ αἵματος, τῆς θρησκείας καὶ τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων.

*Ἐστία συνέχισα.

Ἡ ἐπισημὴν περιεργασίαν καὶ λίαν διδακτικὴν μελέτην διεσκευάσθη κατὰ τὸ γνωστότατον ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ πρωτότυπον τοῦ γάλλου J. Muré, ἔχον τὸν τίτλον «*Histoire d'une bouche de pain*». Καὶ ἡ λέξις μὲν ἀληθῶς ἡ δυσμετάφραστος αὐτοῦ ἐπιγραφή ἀντὶ τῆς ἀπλουστερίας «*Πῶς τρεφόμεθα*» δὲν μεταλλάχθησαν ὅμως παντάπασιν αἱ ἐννοιαὶ τοῦ συγγραφέως, εἰ μὴ πού, ἐξ ὁμολογουμένης ἀδυναμίας τοῦ διασκευαστοῦ, ἀγνόηθη τὸ πρωτότυπον ἢ γὰρ, καὶ παρελείθη ἀναντιπόδον τὸ ἀδίκαιον ἐκεῖνο καὶ οἰκτεῖον ὕψος, δι' οὗ ὁ βιβλὸς ἐπιστήμων καὶ εὐφυῆς γαλάτης μεταδίδει τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ προσιτὰς καὶ εὐλητοὺς μεγάλας ἐπιστημονικὰς ἀληθείας, τὰς μέγιστα ἴσως ἐνδιαφερούσας πάντα εὐηγήμενον ἄνθρωπον.

A. B.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΜΙΚΡΑΝ ΚΟΡΗΝ

Κατὰ τὸ γαλλικόν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ

Εἰσαγωγή.

Ἐπιχειρῶ, καλῆ μου κόρη, νὰ σὲ διδάξω μερικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐν γένει θεωροῦνται ὡς

πολὺ δυσνόητα, καὶ σπανίως διδάσκονται εἰς νεανίδας. Ἄν κατορθώσωμεν, ἐγὼ ἐξηγῶν καὶ σὺ μικρὰν σου κεφαλήν, ἐγὼ μὲν θὰ ὑπερηφανευθῶ πολὺ, σὺ δὲ θὰ ἰδῆς πόσον εἶνε διασκεδαστικὴ ἡ σοφία ἐπιστήμη τῶν σοφῶν, μολονότι οἱ κύριοι οὗτοι ἰσχυρίζονται παλλάκις τὸ ἐναντίον.

Πῶς τρώγομεν! Ἄν τοῦτο μέλλω νὰ σὲ διδάξω, θὰ μοῦ παρατηρήσῃς βεβαίως, ὅτι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον. Τὸ γνωρίζεις, θὰ εἰπῆς, κάλλιστα, ὅπως κ' ἐγὼ τὸ γνωρίζω, καὶ δὲν θὰ σὲ μάθω, βέβαια, πῶς τρώγεται ἐν ὠραίον κομμάτιον γλυκύσματος.

Καὶ ὅμως, οὐδὲ κὰν ὑποθέτεις, πόσον πολλὰ πράγματα ἐμπεριέχονται εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις, καὶ πόσον χονδρὸν τόμον ἔδυναμην νὰ γράψω, ἂν ἐπεχείρουον νὰ τὰς ἀναπτύξω λεπτομερῶς.

Ἐσυλλογίσθης ποτέ σου, διατί τρώγομεν;

Γελᾷς βεβαίως, καὶ μοὶ ἀποκρίνεσαι ἀπλοῦστατα: «*Τρώγομεν, διότι ὑπάρχουν γλυκύσματα, ἀπίδια, ῥοδάκινα, σταφύλια, καὶ τόσα ἄλλα εὐμορφα πράγματα.*»

Ὁ λόγος αὐτός εἶνε ἀρκετός, καὶ δὲν ζητεῖς ἄλλον. Αἱ! ἂν ὑπῆρχε μόνον ἄρτος εἰς τὸν κόσμον, ἡ δύνατό τις ἴσως νὰ ἐρωτήσῃ, διατί τρώγομεν.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅμως πρὸς στιγμήν, ὅτι μόνον ἄρτος ὑπάρχει· καὶ ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν εἶνε δύσκολος, διότι πολλὰ πτωχὰ παιδία τρώγουν παλλάκις μόνον ἄρτον, καὶ τὸν τρώγουν μὲ πολλὴν ὕψην.

Διατί λοιπὸν τρώγομεν, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ἔχωμεν ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνον ἄρτον;

Τώρα θὰ σοῦ τὸ εἶπω, ἂν δὲν τὸ γνωρίζεις.

Ὅταν προχθὲς ἡ μήτηρ σου εἶπεν, ὅτι τὸ φρέμα σου ἐκόντηνε, καὶ σοῦ κατεσκεύασε τὸ ἄλλο ἐκεῖνο, τὸ μακρότερον, τὸ κυκλόν, τὸ ὁποῖον σοῦ πηγαίνει τόσο εὐμορφα, πῶς συνέθη τοῦτο;

— Νόστιμον πρᾶγμα! θὰ μοῦ ἀπαντήσῃς.

Συνέθη, διότι ἐμεγάλωσα.

— Καὶ πῶς ἐμεγάλωσες, παρακλῶ;

Ἐδῶ πλέον δὲν ἔχεις τί νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς.

Κανεῖς βέβαια δὲν ἦλθε νὰ μακρύνῃ τοὺς πόδας σου, ἐνῶ ἐκοιμάσο, οὔτε νὰ προσθήσῃ κανὲν τεμάχιον εἰς τὰς χεῖράς σου. Τίποτε ὅμως δὲν αὐξάνει οὔτε ἐλαττοῦται μόνον τοῦ· μάθε το τοῦτο ἄπαξ διὰ παντός. Ἡξέσθεις δὲ, ποῖος ἦλθε μυστικὰ μυστικά, καὶ, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃς τίποτε, ἠύξῃς τὰς χεῖράς σου καὶ τοὺς πόδας σου;

Σὺ ἢ ἰδίξ.

Ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὠραῖα γλυκύσματα, τὰ ὀπωρικά, ὁ ἄρτος, τὸ ῥόφημα — καὶ πρὸ πάντων τὸ ῥόφημα, — ἀφοῦ ἐβρίθθησαν ἐντὸς τοῦ μικροῦ βατραχίου, τὸ ὁποῖον κάλλιστα γνωρίζεις, ἤρχισαν, χωρὶς νὰ σοῦ ζητήσουν τὴν ἄδειαν, νὰ μεταμορφοῦνται, καὶ νὰ εἰσχωροῦν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματός σου, ὅπου ἐγένεον κρέας, κόκκαλα, κ. λ.

Ψηλάφησε τὸ σῶμά σου, καὶ θὰ τὰ ἀπαντήσῃς πανταχοῦ. Οἱ μικροὶ σου ῥόδινοι ὄνυχες, οἵτινες αὐξάνουν κάθε πρωτὶ, τὰ κάτω ἄκρα τῆς ξανθῆς σου κόμης, ἧτις μακρύνει ὄλονεν, οἱ νέοι σου ὀδόντες, οἵτινες ἤρχισαν νὰ φαίνωνται, ἐκεῖ ὅθεν ἔπεσαν οἱ παλαιοί, . . . ὅλα αὐτὰ τὰ ἔφαγες, πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν.

Σημείωσαι δὲ, ὅτι τοῦτο δὲν συμβαίνει μόνον εἰς σέ.

Βλέπεις τὴν μικρὰν σου γάταν, ἧτις πρὸ ἐνὸς μόλις μηνὸς ἦτο ἐν ἄσχημον μικρὸν ζῶον, καὶ τώρα αὐξάνει ὄλονεν καὶ γίνεται τόσο εὐμορφη; Ἡ τροφή, τὴν ὁποῖαν τῆς δίδεις, μεταμορφώθη ἐντὸς τῆς εἰς γάταν. Τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βῆδι, τὸ ὁποῖον σὲ τρομάζει, διότι δὲν γνωρίζεις πόσον ἀγαθὸν ζῶον εἶνε, ἦτο κατ' ἀρχὰς ἐν μικρὸν μοσχάρι· ἀλλ' ἔφαγε χόρτον πολὺ, καὶ τὸ χόρτον αὐτὸ μετεμορφώθη σιγὰ σιγὰ εἰς ὄλον αὐτὸ τὸ κρέας, τὸ ὁποῖον θὰ φάγωμεν πάλιν ἡμεῖς διὰ νὰ τὸ μεταμορφώσωμεν εἰς κρέας ἀνθρώπινον.

Ἄλλο, ἀκόμη περιεργότερον. Τὰ δένδρα τῶν δασῶν μας, τὰ ὁποῖα φθάνουν τόσο ὑψηλά καὶ κρατοῦν τόσο τόπον, δὲν ἦσαν κατ' ἀρχὰς μεγαλύτερα ἀπὸ τὸν μικρὸν σου δάκτυλον· ὄλον δὲ αὐτὸ τὸ ὕψος καὶ ὄλον αὐτὸ τὸ πλάτος τὸ ἔφαγαν.

— Πῶς; τρώγουν καὶ τὰ δένδρα;

— Βεβαίωτατα τρώγουν. Εἶνε μάλλιστα καὶ πολὺ λαίμαργα, διότι τρώγουσι ἀκαταπαύστως, ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι δὲν τρώγουσι ὅπως ἡμεῖς, μολονότι κατὰ πολὺ μᾶς ὁμοιάζουν· τὰ περὶ τοῦτου ὅμως εἶνε ἐκτὸς τοῦ προκειμένου.

Θὰ ὁμολογήσῃς δὲ, ὅτι ὀλίγα παραμύθια, ἐξ ἐκεῖνων ἅτινα διηγείτο ποτὲ ἡ μάμμη σου, περιέχουν πράγματα τόσο θαυμαστά, ὅσον ἡ ἱστορία τοῦ τεμαχίου ἄρτου, τὸ ὁποῖον γίνεται νέα κόρη, καὶ τοῦ χόρτου τὸ ὁποῖον μεταβάλλεται εἰς βοῦν.

Δέγω δὲ ἱστορία, διότι ἀληθῶς ὀλόκληρος ἱστορία εἶνε τὰ περὶ τοῦτου, καὶ ἐννοεῖς εὐκόλως, ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη δὲν γίνεται διὰ μίας.

Θὰ ἤκουσες ἴσως νὰ γίνεται λόγος περὶ τῶν θαυμασίων ἐκεῖνων μηχανῶν τῆς Ἀγγλίας, αἵτινες λαμβάνουν ἐξ ἐνὸς μέρους τὸ βαμβάκιον εἰς δέματα, καὶ τὸ παραδίδουν ἐξ ἑτέρου μεταμορφωμένον εἰς ὠραῖον λεπτὸν ὕφασμα, διπλωμένον, ἑτοιμον πρὸς πώλησιν. Τοιαύτην τινὰ μηχανὴν ἔχεις ἐντὸς σου· ἡ μηχανὴ δὲ αὕτη λαμβάνει ἀφ' ἐνὸς τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τοῦ γλυκύσματος, τὸ ὁποῖον τῆς δίδεις, καὶ σοῦ τὸ ἀποδίδει ἀφ' ἑτέρου μεταμορφωμένον εἰς ὄνυχας, εἰς κόμην, εἰς ὀστᾶ, εἰς κρέας, καὶ εἰς χίλια ἄλλα πράγματα· διότι ἐντὸς τοῦ σώματός σου ὑπάρχουν χίλια πράγματα διαφορετικὰ καὶ ἀνόμοια, τὰ ὁποῖα κατασκευάζεις ἀδιακόπως χωρὶς

νὰ τὸ γνωρίζῃς. Καὶ τοῦτο εὐτυχῶς διὰ σέ· διότι τί θὰ ἐγένετο, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν ἦτο ἀνάγκη νὰ συλλογίζεσαι ἀπὸ τὸ πρωτὶ ἕως τὸ βράδου τί πρέπει νὰ γείνη ἐντὸς τοῦ σώματός σου, ὅπως ἡ μήτηρ σου εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ σκέπτεται ἀδιακόπως τί πρέπει νὰ γείνη ἐντὸς τῆς οἰκίας; Εἶμαι βεβαίωτατος, ὅτι ἡ μήτηρ σου θὰ ἐπεθύμει νὰ εἶχε μίαν μηχανὴν, ἧτις νὰ σκουπίζῃ, νὰ ἐτοιμάζῃ τὸ γεῦμα, νὰ πλύνῃ τὰ πινάκια, νὰ διορθῶνῃ τὰ σχισμένα φορέματα, νὰ ἐπιστατῇ εἰς ὅλα καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ ὅλων, χωρὶς νὰ κάμνῃ διόλου θόρυβον, ὅπως ἡ ἰδικὴ σου μηχανὴ, ἧτις ἐργάζεται ἀφ' ὅτου ἐγεννήθης, χωρὶς ποτέ σου ἴσως νὰ τὴν ἐννοήσῃς.

Αὐτὴν δὲ τὴν μαγικὴν μηχανὴν δὲν τὴν ἔχεις σὺ μόνη. Τὴν ἔχει καὶ ἡ γαλῆ, τὴν ἔχει καὶ ὁ βοῦς, καὶ ὅλα τὰ ζῶα· τὰ ὑπηρετεῖ δὲ ὅλα, ὅπως ὑπηρετεῖ σέ. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἔχει ὀλίγας τινὰς διαφορὰς, ἀπὸ ζῶον εἰς ζῶον, μολονότι τὸ σχῆμά τῆς ἐν γένει εἶνε τὸ αὐτό. Αἱ διαφοραὶ αὐτὰ εἶνε ἀνάλογοι πρὸς τὰ διάφορα εἶδη ἐργασίας, ἅτινα ἡ μηχανὴ αὕτη ἐκτελεῖ εἰς ἕκαστον ζῶον. Οὕτω, π. χ. ἡ μηχανὴ τοῦ βοῦς, ὅστις τῆς δίδει χόρτον πρὸς κατεργασίαν, διαφέρει ἀπὸ τὴν μηχανὴν τῆς γαλῆς, ἡ ὁποῖα τῆς δίδει κρέας. Τοιοῦτοτρόπως δὲ καὶ αἱ μηχαναὶ τῶν κλωστικῶν ἐργουστασίων εἶνε μὲν ὅμοιαι ἐν γένει, ἔχουν ὅμως καὶ μερικὰς διαφορὰς· ἄλλου εἶδους εἶνε ἡ μηχανὴ ἧτις κλώθει βαμβάκιον, ἄλλου εἶδους ἡ ἐργαζομένη μαλλίον, καὶ ἄλλου εἶδους ἐκεῖνη ἧτις κλώθει λινάριον.

Ἐκτὸς δὲ τοῦτου θὰ παρετήρησες βέβαια, ὅτι ὅλα τὰ ζῶα δὲν εἶνε ἴσως ἀξίας, οὔτε ἔχουσιν ὅμοια προτερήματα. Ὁ κύων ἐν παραδείγματι, τὸ ζῶον αὐτὸ τὸ τόσο νοῆμον καὶ τόσο ἀγαθόν, εἶνε ἀναντιβῆτως ἀνώτερον τοῦ βατραχίου, ὅστις ἔχει τόσο βλακώδεις ὀφθαλμοὺς καὶ κρύπτει τὸ γλοιώδες σῶμά του ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ἅμα ἀκούσθη κρότον. Ὁ δὲ βάτραχος πάλιν ὅστις κινεῖται ὅπως θέλη, εἶνε θετικώτατα ἀνώτερος τοῦ ὄστρειδίου, τὸ ὁποῖον οὔτε κεφαλήν ἔχει οὔτε μέλη, καὶ ζῆ φυλακισμένον αἰωνίως ἐντὸς τοῦ ὄστράκου του.

Ἡ μηχανὴ λοιπὸν, περὶ τῆς ὁποίας ἐλέγομεν, εὐρίσκειται καὶ ἐντὸς τοῦ ὄστρειδίου, καὶ ἐντὸς τοῦ βατραχίου, ὅπως ἐντὸς τοῦ κυνός. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἡ μηχανὴ τοῦ κυνός εἶνε τελειότερα τῆς τοῦ βατραχίου, καὶ ἡ τοῦ βατραχίου πάλιν τελειότερα τῆς τοῦ ὄστρειδίου. Καθ' ὅσον καταβαίνομεν ἀπὸ ἀνώτερον ζῶον εἰς κατώτερον, ἡ μηχανὴ ἐλαττοῦται ὄλονεν, στερουμένη βαθμῶδον τὸ ἐν τῆς μέρος μετὰ τὸ ἄλλο. Μένει μὲν πάντοτε ἡ αὐτὴ, ἀλλ' ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα, μόλις ἠθέλαμεν κατορθώσῃ νὰ τὴν ἀναγνωρίσωμεν, ἂν δὲν παρεκλούθημεν αὐτὴν ἐξ ἀρχῆς, καὶ δὲν εἰχομεν παρευρεθῆ, οὕτως εἰπεῖν, εἰς ὅλας τῆς τὰς μεταμορφώσεις.

“Ινα έννοήσης άκόμη σαφέστερον τὸ πρᾶγμα, θά σοῦ κάμω μικράν τινα παρομοίωσιν.

Γνωρίζεις τὴν ὠραίαν λάμπαν, τὴν ὁποίαν ἀνάπτει καθ’ ἑσπέραν ἡ μήτηρ σου ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἀφαίρεσέ της κατὰ πρῶτον τὸ σιαδίον της, τὸ ὁποῖον ρίπτει τὸ φῶς πρὸς τὰ κάτω, ἔπειτα τὸν δάκτυλον σωλῆνα, ὅστις δὲν τὴν ἀφίνει νὰ καπνίζῃ, κατόπιν τὴν μικρὰν ἐστίαν, ἣτις κρατεῖ τὴν θρυαλλίδα καὶ φέρει τὸν ἀέρα εἰς τὸ μέσον τῆς φλογός, διὰ νὰ γίνεταί τὸ φῶς ζωηρότερον. Ἀφαίρεσε κατόπιν τὸν στρόφιγγα, ὅστις ἀναβιβάζει καὶ καταβιβάζει τὴν θρυαλλίδα, καὶ μείνε ἐπὶ τέλους εἰς τὰ κυριώτατα μέρη τοῦ λαμπτήρος, τοῦτέστι εἰς τὸ δοχεῖον τοῦ ἐλαίου καὶ τὴν θρυαλλίδα μόνην, καίουσάν ἐντὸς τοῦ ἐλαίου.

“Ἄν κανεῖς ἔλθῃ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καὶ τοῦ εἴπῃς: «Κύτταξε τὴν λάμπαν μου!», θά σοῦ ἀπαντήσῃ βεβαίως: «

— «Ποῖαν λάμπαν; αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε λάμπα!»

Σὺ ὅμως, ἣτις ἀφῆρες τὰ τεμάχια ἐκεῖνα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, γνωρίζεις κάλλιστα, ὅτι ὁ λαμπτήρ ἐκεῖνος εἶνε ὁ ἴδιος, μολοντί ἔχασε πολλά του συστατικά, μολοντί δὲν φωτίζει πλέον τόσον εὐμορφα, ὅσον πρὸ ὀλίγων στιγμῶν.

Αὐτὰ λοιπὸν ὅλα θά τὰ ἴδωμεν μαζὺ, μικρὰ μου φίλη. Θά ἐξετάσωμεν δὲ τὴν μηχανὴν αὐτὴν τελείαν καὶ πλήρη, ὅπως τὴν ἔχεις σὺ, ἐγὼ, καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ θ’ ἀφήσωμεν δι’ ἄλλην εὐκαιρίαν τὴν ἐξέτασιν τῆς μηχανῆς τῶν ζώων, καὶ τῆς μηχανῆς τῶν φυτῶν, αἵτινες εἶνε ἀρκετὰ περίεργοι ἐπίσης, μολοντί ἀτελεῖς. Θά ἴδωμεν πῶς τρώγεις, πῶς τρώγομεν ὅλοι, καὶ θά μάθωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ μικροῦ ἐκείνου τεμαχίου ἄρτου, τὸ ὁποῖον εἰσάγεις εἰς τὸ στόμα σου χωρὶς νὰ σὲ πολυμέλῃ τί ἀπογίνεται τὸ ταλαίπωρον, καὶ θά παρακολουθήσωμεν τὴν πορείαν αὐτοῦ ἀπ’ ἀρχῆς μέχρι τέλους.

Νομίζεις, ὅτι τοιαύτη διήγησις δύναται νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειάν σου, καὶ ὅτι ἀξίζει τὸν κόπον νὰ θυσιάσῃς ὀλίγας στιγμὰς διὰ νὰ τὴν ἀκούσῃς; Τὸ ὑποθέτω.

“Ἴσως μοῦ παρατηρήσῃς, ὅτι ἡ διήγησίς μου θά εἶνε πολὺ ἐκτεταμένη, ὅτι πρὸ καιροῦ ἤδη τρώγεις τεμάχια ἄρτου, χωρὶς νὰ πολυεξετάζῃς τί γίνονται, καὶ ὅτι ἐν τούτοις αὐξάνεις ἐξαιρέτως, καθὼς ἐπίσης αὐξάνει ἡ γαλῆ σου ἣτις τὸ ἐξετάζει πολὺ ὀλιγώτερον.

“Ἐχεις δίκαιον ἄλλ’ ἡ γαλῆ σου εἶνε γαλῆ, καὶ σὺ εἶσαι κόρη. Μέχρι τοῦδε ἤξευρες καὶ σὺ ὅσα ἤξευρεν ἡ γαλῆ σου περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ καμμία ὡς πρὸς αὐτὸ δὲν ὑπῆρχε μεταξὺ σας διαφορὰ. Ἐκείνη ὅμως οὔτε ἤξευρε, οὔτε θά μάθῃ, καὶ θά μείνῃ πάντοτε γαλῆ ἔνῳ σὺ προωρίσθης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ γείνης καλλιτέρα παρ’ ὅ,τι εἶσαι, καὶ διὰ νὰ γείνης καλλιτέρα πρέπει νὰ μάθῃς ὅ,τι δὲν γνωρίζεις.

“Ὅλοι μας ἔχομεν καθήκον νὰ μανθάνωμεν, ὄχι μόνον χάριν περιεργείας, ἀλλὰ καὶ χάριν τοῦ προορισμοῦ, τὸν ὁποῖον μας ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἔσο δὲ βεβαία, ὅτι τὸ διασκεδαστικώτατον καὶ ὠφελιμώτατον μάθημα εἶνε ὁ ἴδιος ἐαυτός μας, καὶ ὅ,τι θά σοῦ ἐξηγήσω θέλει συντελέσει εἰς τοῦτο ἰδίως καὶ πρὸ πάντων, νὰ μάθῃς τί εἶσαι.

Ἐπιτομὴ συνόψεως.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΑΣΙΛΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ

ἢ
ΣΚΕΝΔΕΡΜΠΕΥΣ

Ἡ τύχη τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὑπῆρξε παράδοξος. Ἐν τῇ 11ῃ ἑκατονταετηρίδι ἀνεδείχθησαν τρεῖς κυριώτατοι πρόμαχοι τῆς χριστιανισμοῦ κατὰ τοῦ ἰσλαμισμοῦ ὁ στρατηγὸς τῶν Οὐγγρων Ἰωάννης Οὐνάδης, ὁ δεσπότης Πελοποννήσου, μετέπειτα δὲ αὐτοκράτωρ Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, καὶ ὁ ἡγεμὼν τῶν Ἀλβανῶν Γεώργιος Καστριώτης. Ἐκ τούτων ὁ τελευταῖος ἀπέβη ἀναμφιδόλως καρτερικώτερος καὶ εὐτυχέστερος τῶν δύο ἄλλων καὶ ὅμως, ὄχι μόνον ὀλιγώτερον αὐτῶν ἐφημίσθη παρὰ ταῖς συγχρόνους χριστιανούς τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ ὅταν μετ’ οὗ πολὺ ἤρχισαν νὰ ἱστοροῦνται τὰ κατ’ αὐτὸν, κατ’ ἀρχὰς μὲν ἡ ἀλήθεια κατακαλύφθη ὑπὸ ποικίλων μυθευμάτων, βραδύτερον δὲ, ὅτε ὁ Χάμμερ ἀφῆρσεν ἐν μέρει τὸν μυθικὸν τοῦτον κόσμον, ὁ δὲ Χόπφ ἐπεχείρησε νὰ γράψῃ ἀκριβῆ τοῦ ἀνδρὸς ἱστορίαν, ἡ ἱστορία αὐτὴ κατήντησεν ἐντελῶς ἄψυχος, καθὼ ἀπεστερημένη τῶν λεπτομερειῶν ἐκείνων αἵτινες ἐμφυσῶσιν εἰς τοὺς πρωταγωνιστὰς τοῦ παρελθόντος πνοὴν καὶ ζωὴν.

Ἐν τῇ παιδικῇ ἡμῶν ἡλικίᾳ ὅλοι ἐνομιζόμεν ὅτι ὁ Ἰωάννης Καστριώτης, ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου, ἦτο ἡγεμὼν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Ἡμαθίας, διότι τοῦτο μᾶς ἐλέγετο ἀπὸ τῆς 15ῃ ἑκατονταετηρίδος. Ἐλέγετο δὲ πιθανῶς ἵνα συνδυασθῇ ἡ καταγωγὴ τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τοῦ ἐπωνυμίου Σκενδέρμπευ (ἡγεμῶνος Ἀλεξάνδρου), ὅπερ ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ σουλτάνος Μουράτ Β’ ἐνόσω τὸν εἶχεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἵνα παρασταθῇ ὁ νέος Ἀλέξανδρος ὡς ὁμογενῆς τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου καὶ περιλαλήτου υἱοῦ τοῦ Φιλίππου. Ἡ φαντασία ἡμῶν ἐτέρπετο μανθάνουσα ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ ἥρωος, ἡ Βοϊσάνα, φέρουσα αὐτὸν ἐν γαστρὶ, εἶδε κατ’ ὄναρ ὅτι ἔτεκεν ὄφιν πελώριον, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν σῶμα ἐκάλυπτε πᾶσαν Ἡπειρον, ἡ δὲ κεφαλὴ κατέπιπε τὴν Τουρκίαν, ἡ δὲ οὐρὰ ἐβυθίζετο εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν. Καὶ πῶς νὰ μὴ τὸ πιστεῦσωμεν; μήπως ἡ Ὀλυμπιάς, ἡ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου μήτηρ, δὲν ἐδέχθη ἐν τῇ κλίνῃ αὐτῆς τὸν ὑπατοῦ τῶν Θεῶν, ἐν σχήματι δράκοντος; Ἡ ἀμάθεια ἡμῶν ἐπίστευεν ὅτι ὁ Σκενδέρμπευς,

διατελὼν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Μουράτ Β’, εἶχε διαπρέψει ἐπὶ ἥρωϊκοῖς κατορθώμασιν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Προύσης καὶ τῆς Νικομηδείας, αἵτινες εἶχον κυριευθῆ ὑπὸ τῶν Τούρκων, πολὺ πρὶν γεννηθῆ ὁ ἥρωὸς ἡμῶν. Διὰ δὲ τὴν πεποίθησιν ἦν εἶχομεν ὅτι πρέπει πάντοτε νὰ πίπτωσιν ἐν πολέμῳ χιλιάδες μὲν πολλὰ Τούρκων, Χριστιανῶν δὲ ὀλίγαι μόνον δεκάδες, ὑψοφανόμεθα ἀκούοντες ὅτι εἰς τὴν πρῶτην, περὶ Κρόϊαν, μάχην τοῦ Σκενδέρμπευ πρὸς τὸν Ἀλήμπευ, ἐσφάγησαν 22,000 ἄπιστοι, Ἀλβανοὶ δὲ 100 μόνον περίπου.

Ἄλλ’ ἦλθε τελευταῖον ἡ ἀληθὴς ἱστορία καὶ διέλυσε τὰ χρυσὰ ταῦτα ὄνειρα τῆς νεότητος ἡμῶν. “Ὅχι ὅτι ἠλάττωσε τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐκ τοῦ ἐναντίου τὰ ἀκριβῶς ἐξελεγχθέντα αὐτοῦ κατορθώματα ἀνεδείξαν αὐτὸν ἴσως μάλλον ἀξιόγαστον ἢ αἱ προηγούμεναι μυθικαὶ ἀφηγήσεις. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως εἶναι οὕτω πεπλασμένος ὥστε νὰ μὴ ἀρκῆται εἰς ξηρὰν τῶν γεγονότων παράστασιν ἡ δὲ ἱστορικὴ ἐπιστήμη, ἀφαίρεσασα ἐκ μέσου τὰς μακρὰς δημηγορίας ἃς ὁ πρῶτος γράψας τὰ κατὰ τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ Σκενδέρμπευ Βαρλέτιος ἀπέδιδεν εἰς αὐτὸν, παρωδῶς γινόμενος τοῦ Θουκυδίδου, καὶ τὰς καταπληκτικὰς ἐκείνας μονομαχίας πρὸς Σκύθας καὶ Πέρσας, καὶ τὰ διηγημάτια, καὶ τὰ ἀποφθεγμάτια, καὶ τὰ ἄλλα ποικίλα καὶ δυσκαρβήτα στολίδια, ἤγειρε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἀνδριάντα γενναῖον μὲν καὶ ὁμοιότερον τῷ πρωτοτόπῳ παρ’ ὅτι ἦτο ἡ προτέρα αὐτογνώμων ὁπισσοῦν εἰκονογραφία, ἀλλ’ ἀνδριάντα χάλκινον, μήτε σάρκας ἔχοντα, μήτε λόγον, μήτε κίνησιν, μήτε συγκίνησιν.

Καὶ πρῶτον ἐδιδάχθημεν ὅτι ὁ Σκενδέρμπευς οὔτε Ἕλλην ἦτο, οὔτε κτλ Ἀλβανός, ἀλλὰ Σλαῦος, μηδεμίαν ἔχων ἰδίως σχέσιν πρὸς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἡμαθίαν. Ὁ ἀρχαιότατος γνωστὸς αὐτοῦ προπάτωρ ἀνατρέχει εἰς τὰ μέσα τῆς 14ῃ ἑκατονταετηρίδος καὶ ἔφερε τὸ σλαβικὸν ὄνομα τοῦ Βρακνίλου τούτου δὲ ἔγγονος ἦτο ὁ πατὴρ τοῦ ἡμετέρου ἥρωος Ἰωάννης, ὅστις γενναῖος ἀγωνισθεὶς κατὰ τῶν Τούρκων ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἑνετίας, ἔλαβε παρ’ αὐτῆς τὴν κομητίαν τοῦ Μάτι, συνεζεύχθη τὴν θυγατέρα τοῦ σέρβου ἡγεμῶνος τῆς Βοϊσάνας, Βοϊσάνα, συνέζευξε τὰς θυγατέρας αὐτοῦ μετὰ ἐπιφανῶν σλαβῶν καὶ ἄλβανων ἀρχόντων καὶ ἀπέβη οὕτω εἰς τῶν ἰσχυροτάτων ἀνδρῶν τῆς Ἀλβανίας. Ἡ κομητία τοῦ Μάτι περιελάμβανε καὶ τὴν Κρόϊαν, ἦν ὅμως κατεγομένη ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπὸ τῶν Τούρκων, ποτὲ δὲν κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ ὁ Ἰωάννης πολὺ δὲ φοβούμεθα ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Μάτι, μεταμορφωθὲν εἰς Ἡμαθίαν, παρήγαγε τὸν μύθον τῆς ἐν τῇ μακεδονικῇ ταύτῃ χώρᾳ θρυληθείσης ἡγεμονίας τοῦ Ἰωάννου Καστριώτου. Ὅπως δὲ οὕτως, παρεκτὸς τῶν θυγατέρων ὧν προεμνημονεύσαμεν, εἶχε καὶ τέσσαρας υἱούς,

τὸν Ἐπέσσον, τὸν Στάνισον, τὸν Κωνσταντῖνον καὶ τὸν ἡμέτερον Γεώργιον, γεννηθέντα τῷ 1403. Ἐκ τούτων ὁ πρεσβύτερος ἀπέθανεν ὡς μοναχὸς εἰς τὸ ἔρος Σινᾶ τὸς δὲ ἄλλους ἠναγκάσθη ὁ πατὴρ, δεινῶς πιεσθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1410, νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς πολεμίους τούτους ὡς δμήρους, ἐναλλάξ. Οἱ νέοι οὗτοι ἀνετράφησαν ἐν τῷ ἰσλαμισμῷ καὶ κατετάχθησαν ἐν τῷ ὁσμάνικῳ στρατῷ, ἐν ᾧ ἰδίως διέπρεψεν ὁ Γεώργιος, ὅστις, μετονομασθεὶς ὡς μουσουλμάνος Ἰσκενδέρ, προήχθη, ἕνεκα τῆς ἀνδρίας καὶ τῶν ἄλλων προτερημάτων αὐτοῦ, εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ μπέυ, ἐξ οὗ τὸ πολυθρόνητον αὐτοῦ ἐπωνύμιον Σκενδέρμπευ. Ἦτο δὲ κάλλιστος τὸ εἶδος καὶ οὐ μόνον δεξιότατος περὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸν λόγον δεινός δι’ ὃ ἠνοήθη ἐξαιρέτως ὑπὸ τοῦ Μουράτ Β’ καὶ ἤθελε βεβαίως ἀναβίβασθῃ, ὡς τόσοι ἄλλοι ἀρνησθήρησκοι, εἰς τὴν ὑπατοῦ ἀρχὴν τοῦ μεγάλου βεζύρη, ἀλλὰ μόνος αὐτός, καθ’ ὅσον ἤξεύρομεν, ἐκ τῶν ἐπιστήμων χριστιανῶν ὅσοι οὕτως ἢ ἄλλως ἐξισλαμίσθησαν, δὲν ἐδελεάσθη μέχρι τέλους ὑπὸ τῶν ποικίλων τῆς ἀλλοχοπιστίας πλεονεκτημάτων. Καρδοκῶν ἀείποτε ἐπιτηδεῖαν τιτὰ περίστασι ἵνα διαφύγῃ τὰς εὐεργεσίας κυριαρχοῦν ἐν ἐξ ἀναποδράστου μόνον ἀνάγκης ὑπηρέτει, ὠφελήθη τελευταῖον τῷ 1443 ἀπὸ τῆς περὶ Νίσσαν ἤττης τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, εἰς ἣν πιθανῶς συνετέλεσε, καὶ δραπέτεύσας ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης μετὰ 300 ὁμογενῶν, ἔδραμεν εἰς τὰ ἴδια, ὅπου ὁ πατὴρ του εἶχε πρὸ μικροῦ ἀποθάνει. Ἄμα φθάσας, κατέλαβε δι’ ἀπάτης τὴν Κρόϊαν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ὠνομάσθη Γεώργιος καὶ ἐκήρυξεν ἱερὸν κατὰ τῶν Τούρκων πόλεμον. Ἐκτοτε ἤρχισε τὸ ἱστορικὸν τοῦ Γεωργίου Καστριώτου στάδιον.

Ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρα ὅλα ἔτη ἠγωνίσθη σχεδὸν ἀδικλείπτως. Καὶ περ’ ὃ ἔχων ν’ ἀντιπαλαίσῃ οὐ μόνον πρὸς τοὺς πολεμίους ἐκείνους ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἔτρεψε τότε ἡ Εὐρώπη πᾶσα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἀντενεργεῖας τῶν Ἑνετῶν, καὶ πρὸς ἐμφυλίους διενέξεις ὀλεθρίας, ἀνεδείχθη πολλὰκις νικηφόρος. Κατ’ ἀρχὰς συνετάχθησαν περὶ αὐτὸν ἅπαντες οἱ δυνάσται τῆς Ἀλβανίας καὶ ὁ ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου Στέφανος, ἀνακηρύξαντες αὐτὴν γενικὸν ἀρχηγὸν (καπιτάνον) καὶ ψαφίσαντες πρὸς τὰς χρεῖας τοῦ πολέμου ἐτήσιον χορηγίαν 200,000 δουκάτων, ὧν ἡ σχετικὴ ἀξία ἤθελε σήμερον ἰσοδυναμεῖ πρὸς 5 ἢ 6 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἐπὶ τῶν δυνάμεων δὲ τούτων καὶ πύρων ἐπεσειδόμενος, ἀπέβαλε μὲν τοὺς Τούρκους ἐξ Ἀλβανίας, ἀπέκρουσε δὲ τοὺς ἐπελυθόντας νέους αὐτῶν στρατούς, καὶ τῷ 1450 ἠνάγκασεν αὐτὸν τὸν Μουράτ Β’, αὐτοπροσώπως ἐπιχειρήσαντα τὴν πολιορκίαν τῆς Κρόϊας, νὰ ὑποχωρήσῃ ἀπρακτος. Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ ἐνδοξότερα τῆς ζωῆς αὐτοῦ στιγμή. Κοινὴ ἐπεκρά-

τησεν ἐν Εὐρώπῃ ἀγαλλίσεις ἐπὶ τῷ κατορθώματι τούτῳ, καὶ πρέσβεις τοῦ ἀρχιερέως τῆς Ῥώμης, τοῦ δουκὸς τῆς Βουργουνδίας, τῶν βασιλέων τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῆς Νεαπόλεως ἔδραμον εἰς Ἀλβανίαν ἵνα χειρετίσωσι τὸν νικητὴν.

Ἀλλὰ τὸν μετ' οὐ πολὺ θανόντα Μουράτ Β' διεδέχθη ἄνθρωπος ὅστις δὲν συνείχετο νὰ υποχωρῇ εἰμὴ ἵνα ὀρμητικώτερον προπηδήσῃ καὶ δὲν ἐδίσταζε νὰ περιβάλλεται τὴν ἀλωπεκὴν ὁσάκις διὰ τῆς λεοντῆς δὲν ἠδουκίμει. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μεχμέτ Β' κατέρωθε νὰ ἐνσπείρῃ τὴν διχνοίαν μεταξὺ τῶν δυναστῶν τῆς Ἀλβανίας, ὧν πολλοὶ τότε ἐξισλαμίσθησαν καὶ ἄλλοι πάλιν βραδύτερον ἀπεδήμησαν εἰς Ἰταλίαν. Ἡ Ἐνετία ἦτις ἐξ ἀρχῆς ἐφθόνησεν τὴν προαγομένην δύναμιν τοῦ Γεωργίου Καστριώτου, διετέλει ὅτε μὲν κρυφίως ἀντιπράττουσα, ὅτε δὲ ἀναφανδὸν πολεμοῦσα πρὸς αὐτὸν, ὅτε δὲ οὐδετέρᾳ καὶ πρὸς τοὺς Τούρκους εἰρηνεύουσα. Τὰ πράγματα ἐντεῦθεν ἐδεινώθησαν· οὐδὲν ἦτον ὁ ἦρωσ τῆς Ἀλβανίας ἀντέσχευ ἔτι ἱκανὸν χρόνον, τῇ συνδρομῇ τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως Ἀλφόνσου καὶ τοῦ ἀρχιερέως τῆς Ῥώμης, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἀνηγορεύθη βασιλεὺς Ἀλβανίας καὶ ἡγεμὼν τοῦ σταυροφωρικοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ἵνα λάβῃ τοιαύτας τιμὰς καὶ ἐπικουρίας, ἠναγκάσθη βεβαίως νὰ προσέλθῃ νὰ τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, οὐδὲ πρέπει τοῦτο εἰς ἐμβάλη ἡμᾶς εἰς ἀπορίαν, ἀφοῦ εἶδομεν καὶ αὐτὸν τὸν Κωνσταντινὸν Παλαιολόγον στέρξαντα εἰς τὸν τῆς ἐνώσεως ὄρον ἐπ' ἐλπίδι ὅτι οὕτω θέλει διασώσῃ τὴν πολιτικὴν τοῦ ἔθνους ἀνεξαρτησίαν. Ὁ Γεώργιος Καστριώτης ἠδυνήθη λοιπὸν πολλάκις ἔτι νὰ κατατροπώσῃ καὶ τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς ἐμφυλίους ἀντιπάλους. Αὐτὸς ὁ Μεχμέτ Β', ἐπιδραμὼν τῷ 1466 μετὰ 200,000 ἀνδρῶν καὶ ἐπιχειρήσας τὴν πολιτοκρίαν τῆς Κρούας, ὑπεχώρησε μετ' οὐ πολὺ ἀπρακτοῦ, ὁ δὲ στρατηγὸς Βλαχάβνης, ὃν κατέλιπε μετὰ 80,000 ἀνδρῶν ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὸν τοῦ φρουρίου ἐκείνου ἀποκλεισμὸν, ἠττήθη κατὰ κράτος καὶ ἐπεσεν ἐν τῷ ἀγῶνι. Ἀλλ' οἱ πόροι τοῦ προμάχου τῆς Ἀλβανίας ὁσημέραι ἐξηντλοῦντο· πᾶσα ἡ ὑπαιθρος χώρα εἶχε πρὸ καιροῦ καταληφθῆ ὑπὸ τῶν Τούρκων· οἱ ἀρχαῖοι αὐτοῦ συναγωνιστὰι ἐγκατέλιπον αὐτὸν ἀλληλοδιαδόχως ὥστε μικρὸν μετὰ τὸ τελευταῖον αὐτοῦ κατέρωθμα, ἐδέησε νὰ υποχωρήσῃ εἰς Λίσσον (Ἀλέσσιον), πόλιν ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν κατεχομένην, ἐν ἧ ἀμέσως ἐπειτα ἀπεβίωσε τῇ 17 Ἰανουαρίου 1468, εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 65. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης καὶ ὁ ἀνεψιὸς Βρανίλος ἀπεβίωσαν εἰς Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας. Καὶ οἱ μὲν κατ' εὐθείαν ἀπόγονοι τοῦ Γεωργίου ἐξέλιπον ἐν τῇ 15' ἐκατονταετηρίδι· τοῦ δὲ Βρανίλου ἐσώζοντο, κατὰ τὸν Χόμφ, ἔτι τῷ 1803 δύο γόνοι ἐν Νεαπόλει, ἀναγνωρισθέντες ὑπὸ τὸ ὄνομα Castriota-Scanderbech. Ἀλλὰ καὶ μετὰ

τούτους σημεῖοι ὁ Χόμφ Φρεδερίκόν τινα, σύμβουλον, 1862-1873.

Τοιουτοτρόπως ἐπεσεν ἡ Ἀλβανία. Ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ πράξῃ ἄνθρωπος ἵνα σώσῃ αὐτὴν, ὁ Γεώργιος Καστριώτης τὸ ἐπραξεν. Ἀλλ' ἦτο πεπωμένον νὰ ὑποκύψῃ ὁ σταυρὸς εἰς τὴν ἡμισέληνον, διότι ποτὲ οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς δὲν συνεννοήθησαν ἐγκαίρως ἵνα ἀπὸ κοινοῦ συμπράξωσι κατὰ τοῦ πολεμίου ἐκείνου. Καὶ ὅ,τι συνέβη ἐν τῇ 16' ἐκατονταετηρίδι, συμβαίνει κατὰ τοῦτο μέχρι τῆς σήμερον. Οἱ ἀγῶνες ὁμοῦ τοῦ ἥρωος τῆς Κρούας θέλουσιν εἶναι πάντοτε θαυμαστοί· ἀδιάφορον ὅτι ἀπέτυχον, ὅτι ἦτο ἀπόγονος Σλαύων καὶ ὅτι ἐγένετο καθολικός. Ἀρκεῖ ὅτι ἦτο χριστιανὸς· τοῦτο ἀρκεῖ τοῦλάχιστον εἰς τὴν ἱστορίαν, ἐὰν ὅχι πάντοτε εἰς τὴν πολιτικὴν.

Κ. ΠΑΡΡΗΡΟΠΟΥΛΟΣ.

Τὸ κατωτέρω διήγημα ἐγράφη ὑπὸ Στεφάνου Βέκετ, γάλλου ἐφημεριογράφου τε καὶ μυθιστοριογράφου, τελευταίου ἐν Παρίσις τὸ 1838 ἔτος. Τοσοῦτον δὲ κατεγοήτευσεν πάντας τοὺς ἀναγνόντας αὐτὸ καὶ τοιαύτην φήμην ἀπέκτησεν, ὥστε ὁ Ἰούλιος Janin, ὁ γνωστὸς κριτικὸς τοῦ Journal des Debats, εἶπε περὶ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «Ὅτε ἐδημοσιεύθησαν τὰ ὀλίγα ταῦτα γενικὸς θαυμασμὸς κατέλαβε πάντας.»

Σ. τ. Δ.

ΜΑΡΙΑ Ἡ ΤΟ ΚΥΑΝΟΥΝ ΜΑΝΔΥΛΙΟΝ

Ὅτε περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐπανηρχόμην περὶ τῆς ἐξ Αὐρηλίας, ἰδὼν προπορευόμενον σύνταγμα, ἔσπευσα πρὸς αὐτὸ ἵνα ἀκούσω τὴν στρατιωτικὴν μουσικὴν τὴν ὁποίαν ὑπεραγαπῶ· αὐτὴ ὁμοῦ ἐσίωπα, καὶ μόνον ἐνόησα ἀσθενεῖς τινες κτύποι τυμπάνων ἐρρυθμιζόντα τὰ βήματα τῶν στρατιωτῶν. Μετὰ ἡμίσειαν δὲ ὄραν, ἰδὼν τὸ σύνταγμα προχωροῦν πρὸς τινα μικρὰν πεδιάδα ἐν μέσῳ ἐλατῶν, ἠρώτησά τινα τῶν γνωστῶν μοι λοχαγῶν, ἂν θὰ ἐγίνοντο γυμνάσια.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη, θὰ δικασθῆ, ἴσως δὲ καὶ θὰ θανατωθῆ στρατιωτῆς, κλέψας τι ἀπὸ τὴν οἰκίαν εἰς τὴν ὁποίαν κατέλυε.

— Πῶς! ἀνέκραξα, θὰ δικασθῆ, θὰ καταδικασθῆ καὶ θὰ φονευθῆ ἐνταυτῷ;

— Ναί, ἀπεκρίθη· αὐτὰ εἶναι αἱ στρατιωτικαὶ διατάξεις. Εἶπε δὲ ταῦτα μετὰ τύσης ἐμφράσεως, ὥστ' ἐνόμιζες ὅτι, εἰς τὰς διατάξεις ταύτας περιείχετο καὶ τὸ ἀδίκημα καὶ ἡ ποινὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ αὐτὴ ἡ φιλάνθρωπία.

— Ἄν εἶσαι περίεργος, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ λοχαγὸς, ἐλθὲ νὰ σὲ τοποθετήσω ἵνα ἰδῆς.

Ἐπειδὴ δὲ ἀγαπῶ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν θαυμάτων, νομίζων ὅτι ἐκ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ καταδίκου θὰ ἠμπορέσω νὰ μάθω τί ἐστὶ θάνατος, ἠκολούθησα τὸν λοχαγόν.

Καὶ εἶδον τὸ σύνταγμα σχηματίσαν τετράγωνον, ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ, πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ δάσους, στρατιώτας σκάπτοντας λάκκον ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἀξιωματικοῦ· διότι εἰς τὰ συντάγ-

ματα, καὶ λάκκος πρὸς ταρῆν ὅταν σκάπτεται, γίνεταί, χάριν τῆς πειθαρχίας, ἐν τάξει.

Πρὸς δὲ τὸ κέντρον τοῦ τετραγώνου, ἐκάθητο ἐπὶ τυμπάνων ὀκτὼ ἀξιωματικοί, ἐνῶ ἄλλοι πρὸς δεξιὰ καὶ μάλιστα ὀλίγον ἐμπροσθεν, ἐγράφε τινας λέξεις στηρίζων τὸν χάρτην ἀντὶ τραπεζίης ἐπὶ γόνατος, ἀλλ' ἀμελῶς· καὶ τοῦτο ἵνα μὴ θανατωθῆ ἄνθρωπος ἄνευ τῆς τηρήσεως τῶν τόπων.

Προσκληθέντος δὲ τοῦ κατηγορουμένου, εἶδον νέον ὑψηλὸν, ἔχοντα τὸ πρόσωπον εὐγενὲς καὶ γλυκὺ. Μετ' αὐτοῦ δὲ ἦλθε καὶ γυνή, ὁ μόνος μάρτυς. Καὶ τοῦ συνταγματάρχου ἐτοιμασθέντος νὰ ἐξετάσῃ αὐτόν·

— Περιττὸν, εἶπεν ὁ ὑπόδικος· ὁμολογῶ μόνος τὴν πράξιν μου· ἔκλεψα ἐν μανδύλιον τῆς κυρίας αὐτῆς.

— Σὺ, Πέτρε, ἔκλεψες! Καὶ ὅμως ἐθεωρεῖσθαι τίμιος.

— Μάλιστα, κύριε συνταγματάρχα, πάντοτε ἐπροσπάθησα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀνωτέρους μου· δὲν ἔκλεψα ὁμοῦ διὰ τὸν ἑαυτὸν μου ἀλλὰ διὰ τὴν Μαρίαν.

— Καὶ ποία εἶναι αὐτὴ ἡ Μαρία;

— Εἶναι ἐκεῖνη ἡ ὁποία κατοικεῖ ἐκεῖ κάτω... εἰς τὸ μέρος... πλησίον εἰς Ἀρένεβεργ... ὅπου εἶναι ἡ μεγάλη μηλέα... Δὲν θὰ τὴν ἰδῶ λοιπὸν πλέον!

— Δὲν σ' ἐνοῶ, Πέτρε· ἐξηγήσου καλῆτερα.

— Διαβάσατε, κύριε συνταγματάρχα, τοῦτο τὸ γράμμα...

Καὶ ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν ἐπιστολήν, τῆς ὁποίας ἐνθυμοῦμαι ὅλας τὰς λέξεις·

« Ἀγαπητέ μου Πέτρε!

Παρέδωκα εἰς τὸν νεοσύλληκτον Ἰάκωβον, ἐρχόμενον αὐτοῦ, τὴν παρούσαν μου γραφὴν, καὶ μίαν σακκουίλαν μεταξωτὴν τὴν ὁποίαν ἐπλεξα ἐπίτηδες διὰ σέ· τὴν ἔκαμα κρυφὰ ἀπὸ τὸν πατέρα μου, διότι, λέγουσιν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς ποτὲ καὶ μὲ μαλλόνουσι ὅτι σὲ ἀγαπῶ τόσο πολύ. Τῶντι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς; ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἐλθῃς ἐγὼ θὰ σὲ ἀγαπῶ πάντοτε. Σ' ἔδωκα τὸν λόγον μου τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοῦ χοροῦ εἰς Ἀρένεβεργ, ὅπου μ' ἔφερες τὸ χαμῆνον μανδύλιόν μου. Πότε θὰ σ' ἐπαναίδῳ; Εὐχαριστοῦμαι ὑπερβολικὰ μανθάνουσα ὅτι σὲ ὑπολήπτονται οἱ ἀνώτεροί σου καὶ σὲ ἀγαποῦν οἱ σύντροφοί σου. Ἐχεις ὁμοῦ ἀκόμη δύο χρόνους ὑπηρεσίας.

Τελείωσέ τους γρήγορα, διότι θὰ ὑπανδρευθῶμεν.

Ἰγίαινε, καλέ μου Πέτρε.

Ἡ ἀγαπητὴ σου
ΜΑΡΙΑ.

« Ὑστερογράφον. Ἄν ἠμπορέσης στείλῃ με κανὲν μικρὸν πρᾶγμα ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ὅχι διὰ νὰ μὴ σὲ λησμονήσω, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ φέρω ἐπάνω μου. Φίλησε ὅτι θὰ μὲ στείλῃς, καὶ εἰμαι

βεβαία ὅτι θὰ εἶρω ἀμέσως τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον θὰ βάλῃς τὰ χεῖλη σου. »

Μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς ἀναγνώσεως ὁ Πέτρος εἶπεν·

— Ὁ Ἰάκωβος μ' ἔδωκε τὴν γραφὴν χθὲς τὸ ἑσπέρας, ὅτε μ' ἔδειξαν καὶ ποῦ θὰ καταλύσω. Ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἔκλεισα τὰ ἄματι μου ἐνθυμούμενος τὸν τόπον μου καὶ τὴν Μαρίαν. Μ' ἐζήτει κατι τι ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ ποῦ χρήματα; διότι τοὺς μισθοὺς μου τριῶν μηνῶν εἶχα παραχωρήσει εἰς τὸν ἀδελφὸν καὶ ἐξάδελφόν μου, οἱ ὁποῖοι ἐπέστρεψαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ὅταν ἐσηκώθην τὸ πρωὶ διὰ ν' ἀναχωρήσωμεν, ἀνοίξα τὸ παράθυρον καὶ εἶδον κρεμάμενον μανδύλιον, παρόμοιον μὲ τὸ μανδύλιον τῆς Μαρίας, διότι εἶχε τὸ ἴδιον χρῶμα καὶ τὰς ἰδίας ἀσπράς γραμμάς, καὶ χωρὶς νὰ καλοσυλλογισθῶ τὸ ἐπῆρα καὶ τὸ ἔβαλα εἰς τὸν σάκκον μου. Μετανοήσας ὁμοῦ, ὅταν κατέβην, ἠτοιμάσθην νὰ ἐπιστρέψω, ὅτε ἡ μάρτυς ἔτρεξε κατόπι μου· τὸ μανδύλιον ἀνευρέθη. Ἰδοὺ ὅλη ἡ ἀλήθεια. Ἡξεύρω ὅτι κατὰ τὰς διατάξεις πρέπει νὰ τουφεκισθῶ. Τουφεκισατέ με, ἀλλὰ μὴ μὲ καταφρονήσατε.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ δικασταὶ συνεκινήθησαν μέχρι δακρύων· καὶ ὁμοῦ κατεδικάσθη ὁμοφώνως εἰς θάνατον. Αὐτὸς δὲ, ἀκούσας ἀταράχως τὴν καταδίκην, ἐπλησίασεν εἰς τὸν λοχαγόν του καὶ τὸν παρεκάλει νὰ τῷ δανείσῃ τέσσαρα φράγκα. Καὶ ὁ λοχαγὸς ἔδωκεν αὐτὰ.

Καὶ λαβὼν ἐπροχώρησε πρὸς τὴν γυναῖκα, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον ἀποδώσει τὸ μανδύλιον, καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς·

— Κυρία, ἰδοὺ τέσσαρα φράγκα· δὲν ἠξεύρω ἂν τὸ μανδύλιόν σου ἀξίξῃ περισσότερα· ἀλλὰ καὶ ἂν ἀξίξῃ, τὸ πληρόν ἀρκετὰ ἀκριβὰ, ὥστε ἠμπορεῖς νὰ μὲ χάρισῃς τὰ λοιπὰ.

Καὶ λαβὼν τὸ μανδύλιον ἐφίλησεν αὐτὸ καὶ ἐγγχειρίσας πρὸς τὸν λοχαγόν εἶπε·

— Κ. λοχαγέ· μετὰ δύο ἔτη θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὰ μέρη μας· ἂν ὑπάγῃς εἰς Ἀρένεβεργ, ζήτησε τὴν Μαρίαν καὶ δὸς εἰς αὐτὴν τὸ μανδύλιον τοῦτο, χωρὶς ὁμοῦ νὰ εἰπῇς καὶ πόσον τὸ ἡγόρασα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐγονάτισε, προσευχῆθη καὶ ἐπορεύθη εὐσταθῶς εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

Ἐγὼ δὲ ἔσπευσα νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ δάσος ἵνα μὴ ἴδω τὴν καταστροφὴν τῆς ὀδυνηρᾶς ταύτης τραγωδίας, τῆς ὁποίας τὸ τέλος μοὶ ἀνήγησαν μετ' ὀλίγον κρότοι πυροβόλων. Ἐπανελθὼν δὲ μετὰ μίαν ὥραν· δὲν εἶδον τὸ σύνταγμα· τὰ πάντα ἦσαν ἥρεμα. Ὅτε δὲ ἠθέλησα ν' ἀναχωρήσω, εἶδον πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ δάσους ἴχνη αἵματος καὶ χῶμα μαλακόν. Λαβὼν δὲ κλάδον ἐλάτης κατεσκευάσα εἶδος σταυροῦ καὶ ἐφύτευσα ἐπὶ τοῦ μνήματος τοῦ ταλαιπώρου Πέτρου, λησμονηθέντος ἤδη ὑπὸ πάντων πλὴν ἐμοῦ, ἴσως δὲ καὶ πλὴν τῆς Μαρίας.

ΠΟΥ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΟ ΕΤΟΣ

Ἐκ μεταφράσεως διασκευασθὲν ὑπὸ Δ. Κ. Κοκκίδου.

Ποῦ ἀρχίζει τὸ ἔτος; ποῖον εἶναι δηλαδὴ τὸ σημεῖον τῆς ὑδρογείου σφαίρας, τὸ ὁποῖον πρῶτον βλέπει ἀνατέλλουσιν τὴν αὐγὴν τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ νέου ἔτους;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη, ἣν πρῶτος ἀπέτεινα εἰς τινὰς φίλους, τοὺς περιέπλεξε, πιθανῶς δὲ καὶ πολλοὺς ἄλλους δύναται νὰ περιπλέξῃ. Εἰς ἐκ τῶν φίλων μοὶ ἀπεκρίθη χωρὶς ποσῶς νὰ διαστάσῃ: «τὸ ἔτος ἀρχίζει εἰς τὰς Ἀθήνας.» Βεβαίως διὰ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως αὐτῆς. Ἄλλ' ἐνῶ αὐτόθι εἶναι μεσονύκτιον τῆς 31ης Δεκεμβρίου οἱ πρὸς ἀνατολὰς τῶν Ἀθηνῶν κείμενοι τόποι ἔχουσι πλέον προκεχωρημένην ὥραν καὶ τοῦτο τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον ἀνατολικώτερον κεῖνται. Οὕτως ἐνῶ ἐν Ἀθήναις εἶναι μεσονύκτιον, ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔχουσι παρῆλθαι 21 λεπτά ἀπ' αὐτοῦ, ἐν Ἱερουσαλὴμ 44 καὶ ἐν Μαρδράσῃ 3 ὥραι καὶ 46.

Ἐνῶ λοιπὸν οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν εὐρισκόμεθα ἔτι εἰς τὸ τέλος τῆς 31ης Δεκεμβρίου, οἱ πρὸς Α. τόποι ἔχουσιν ἤδη νέον ἔτος, τὸ ἀντίθετον δὲ συμβαίνει εἰς τοὺς πρὸς δυσμὰς τῶν Ἀθηνῶν κειμένους τόπους· οὕτως ἐνῶ ἡμεῖς ἔχομεν νέον ἔτος ἅμα τῷ μεσονυκτίῳ τῆς 31ης Δεκεμβρίου, ἐν Παρισίοις ἔχουσιν ἔτι μόνον 10ην ὥραν καὶ 34 λεπτά μ. μ. τῆς 31ης Δεκεμβρίου. Τότε ἕτερος τῶν φίλων υπέλαβεν ὅτι τὸ ἔτος ἀρχίζει εἰς τὸ σημεῖον τῆς ὑδρογείου, εἰς τὸ ὁποῖον πρῶτον ἀνατέλλει ὁ ἥλιος. Οὐδὲν ἄρθότερον, ἀπήντησα ἐγὼ· εἶπέ μοι ὅμως πόθεν δύναμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸ σημεῖον αὐτό. Ἡ γῆ στρεφόμενη περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς, στρέφει ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς πρὸς τὸν ἥλιον διαδοχικῶς, χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ δρίσωμεν ὅτι ἐν ἐξ αὐτῶν ἐδέχθη πρῶτον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἴδωμεν λοιπὸν πῶς θὰ κατορθώσωμεν νὰ προσδιορίσωμεν τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ νὰ ἀνεύρωμεν τὴν ἀρχὴν ἐφ' ἧς οἱ ἄνθρωποι ἐβασίσθησαν ὅπως τὸ δρίσωσιν.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὑδρογείου καταμερίζεται ὑπὸ τῶν γεωγραφικῶν θεωρητικῶς διὰ γραμμῶν τῶν ὁποίων ἡ διαστρώσεως ὀρίζει τὴν τοποθεσίαν τῶν διαφόρων τόπων ἐπὶ τῆς γῆς. Αἱ γραμμὴ αὐταὶ εἶναι δύο εἰδῶν, οἱ παράλληλοι καὶ οἱ μεσημβρινοί.

Οἱ παράλληλοι εἶναι κύκλοι ἀγόμενοι ἐπὶ τῆς ὑδρογείου παραλλήλως τοῦ ἰσημερινοῦ. Πάντες οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κύκλου κείμενοι τόποι ἀπέχουσιν ἰσάκεις τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ λέγομεν ὅτι ἔχουσι τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος.

Οἱ μεσημβρινοὶ ἐξεναντίας εἶναι ἡμικύκλια ἐκτεινόμενα ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἕτερον πόλον τῆς γῆς. Καλοῦνται δὲ οὕτω, διότι πάντες οἱ

ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κείμενοι τόποι ἔχουσι συγχρόνως μεσημβρίαν. Ὅπως διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων οἱ διάφοροι μεσημβρινοί, ὀρίζεται εἰς μεσημβρινὸς ὡς πρῶτος καὶ ἀπ' αὐτοῦ μετροῦνται οἱ λοιποί, ὅπως οἱ παράλληλοι ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ. Μετροῦνται δὲ οἱ μεσημβρινοὶ ἀπὸ 0 ἕως 180° πρὸς Δ. καὶ ἀπὸ 0 ἕως 180° πρὸς Α. τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ.

Ἐὰν λάβωμεν ὡς πρῶτον τὸν μεσημβρινὸν τῶν Ἀθηνῶν, πάντες οἱ τόποι τῆς γῆς οἱ εὐρισκόμενοι δεξιόθεν αὐτοῦ κεῖνται πρὸς Α. ἡμῶν καὶ βλέπουσι τὸν ἥλιον πρότερον ἢ ἡμεῖς, τοῦναντίον δὲ οἱ πρὸς Δ. Εἰς τὴν 180ην μοῖραν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Ἀθηνῶν, γίνεται σχετικῶς πρὸς τὰς Ἀθήνας πρότερον ἢ εἰς πάντα ἄλλον τόπον ἀρχὴ τῆς ἡμέρας καὶ αὐτόθι εἶναι μεσημβρία, ὅταν ἐν Ἀθήναις εἶναι μεσονύκτιον, διότι ὁ μεσημβρινὸς αὐτῶν 180° εἶναι ἀκριβῶς τότε ἐστραμμένος πρὸς τὸν ἥλιον, ὅταν ὁ τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ὅλως ἀντιθέτως ἀπεστραμμένος. Ἡ διαφορὰ λοιπὸν τοῦ χρόνου εἶναι ἀκριβῶς 12 ὥρων. Ἐὰν προδῶμεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν 180° πρὸς Δ., σθάνομεν εἰς τὸν μεσημβρινὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἀρχίζει ἡ ἡμέρα ἀργότερον ἢ εἰς πάντα ἄλλον τόπον σχετικῶς πρὸς τὰς Ἀθήνας, 12 δηλαδὴ ὥρας ἀργότερον ἢ αὐτόθι, ἐπομένως 24 ὥρας ἀργότερον ἢ εἰς τὸν μεσημβρινὸν τῶν 180° πρὸς Α. τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὅταν οἱ μεσημβρινοὶ ἀπέχουσιν 180°, ὁ χρόνος αὐτῶν διαφέρει κατὰ 12 ὥρας, ὅταν διαφέρωσι κατὰ 15°, ὁ χρόνος διαφέρει κατὰ μίαν ὥραν καὶ ὅταν διαφέρωσι κατὰ 1°, ὁ χρόνος διαφέρει κατὰ 4 πρῶτα λεπτά. Τὴν εἰς μοῖρας ἀπόστασιν τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν τινῶν ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ καλοῦμεν γεωγραφικὸν μῆκος ἢ ἅπλως μῆκος αὐτοῦ.

Ἠράγματι οἱ δύο μεσημβρινοί, ὁ 180° πρὸς Α. καὶ 180° πρὸς Δ. τῶν Ἀθηνῶν, εἶναι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς, ὁ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος τοῦ τῆς πόλεως ταύτης· ἀλλὰ κατὰ μὲν τὴν πρὸς Α. πορείαν τὸν συναντῶμεν διερχόμενοι τοὺς τόπους τοὺς ἔχοντας μεσημβρίαν πρότερον ἡμῶν, κατὰ δὲ τὴν πρὸς Δ. τοὺς ἔχοντας ἀργότερον.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν τῆς εὐρέσεως τοῦ ποῦ τῆς γῆς ἀρχίζει τὸ νέον ἔτος λύεται ἀπλούστατα. Ἐὰν ἐν τῇ μετριοπροσῆνῃ ἡμῶν δεχθῶμεν ὅτι κατέχομεν ἐξοχὸν ἐπὶ τῆς ὑδρογείου θέσιν, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν πάντας τοὺς δεξιόθεν τοῦ μεσημβρινοῦ ἡμῶν κειμένους τόπους ὡς εὐρισκόμενους πρὸς Α., ἐπομένως ὡς ἔχοντας ἀρχὴν τῆς

1. Οὕτω πως σημαίνονται αἱ μοῖραι, αἵτινες εἶναι τὸ 1/360 τῆς περιφέρειας. Πᾶσαν δὲ περιφέρειαν διαίρουμεν εἰς 360 ἰσα μέρη, μοῖρας καλούμενα, ἐκάστην τῶν ὁποίων υποδιαιρούμεν εἰς 60 πρῶτα λεπτά, σημαίνόμενα δι' ἐνὸς τόνου, καὶ ἕκαστον τούτων εἰς 60 δευτέρα λεπτά, σημαίνόμενα διὰ δύο τόνων.

ἡμέρας ἄρα καὶ τῆς 1ης Ἰανουαρίου πρότερον ἢ μῶν, τοὺς δὲ ἀριστερόθεν ὡς κειμένους πρὸς Δ. καὶ ἐπομένως ἔχοντας ἀρχὴν τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἔτους ἀργότερον ἡμῶν.

Ἄλλὰ δυστυχῶς πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, μάλιστα τὰ μεγάλα, ἔχουσι τὴν αὐτὴν μετριοπροσῆνῃ καὶ ἀπαίτησιν καὶ δὲν συμφωνοῦσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς πρώτου μεσημβρινοῦ. Οὕτως οἱ μὲν Γάλλοι δέχονται ὡς πρῶτον μεσημβρινὸν τὸν τῶν Παρισίων, οἱ δὲ Ἀγγλοὶ τὸν τοῦ Γρηνοβίγου (Greenwich), οἱ Ἀμερικανοὶ τὸν τῆς Οὐασινγκτόνος, οἱ Γερμανοὶ τὸν τῆς νήσου Φέρρου ἢ τὸν τοῦ Βερολίνου καὶ οἱ Ἰνδοὶ τὸν τοῦ Οὐτζεῖν. Ἐνεκὰ δὲ τῆς διχονοίας ταύτης καταστρέφεται ἡ θεωρία ἡμῶν, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν παραδοχὴν ὅτι ἡ ἡμέρα ἀρχίζει εἰς τὸν ἀπ' ἡμῶν ἀπώτατον πρὸς Α. μεσημβρινὸν καὶ λήγει εἰς τὸν πρὸς Δ. ἀπώτατον, διότι τόποι, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς θεωροῦμεν ὡς ἀνατολικούς, δι' ἄλλους λαοὺς γίνονται δυτικοί, καὶ ἀντιστρόφως δυτικοὶ γίνονται ἀνατολικοί.

Ἐν ἐλλείψει κοινῆς συμφωνίας τῶν ἀνθρώπων ἡ τύχη ἐκανόνισε εἰς τινὰς τόπους γίνεται ἡ ἀρχὴ τῶν ἡμερῶν ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ ἡμερολογίῳ, ἐκ τούτου δὲ προέκυψαν καὶ περιέργοι ἀνωμαλίας.

Ἡ Εὐρώπη εἶναι ἡ χώρα ἐν ἣ ἀνεπτύχθησαν αἱ γεωγραφικαὶ καὶ ἀστρονομικαὶ γνώσεις, ἐντεῦθεν δὲ αὐτὴ διέδωκε βαθμηδὸν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς χώρας τὸ ἡμερολόγιον αὐτῆς. Ὅπως λοιπὸν ἀνεύρωμεν πῶς ἐγένετο ἡ διάδοσις αὕτη, ἀρκεῖ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν πορείαν τῶν πρώτων θαλασσοπόρων, οἵτινες ἀνεκάλυψαν τοὺς μεμακρυσμένους ἐκείνους τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους συμπίπτει δι' ἡμᾶς ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις. Δέον δὲ νὰ ἀναμνησθῶμεν τῆς ἀπλῆς καὶ σήμερον εὐλήπτου ἀρχῆς ὅτι ὁδοιπόρος, ὅστις περιπλέει τὴν γῆν διευθυνόμενος πάντοτε πρὸς ἀνατολὰς, ἀντιθέτως δηλαδὴ πρὸς τὴν φαινόμενην ἡμερησίαν κίνησιν τοῦ ἡλίου, ὅταν ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, θὰ ἔχη κερδίσει μίαν ἡμέραν, ὅσοσηδῆποτε καὶ ἂν ἦτον ἡ διάρκειά τοῦ ταξιδίου αὐτοῦ. Ἐξεναντίας ὁ ὁδοιπόρος πάντοτε πρὸς δυσμὰς, μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἡμέραν θὰ ἔχη ἀπολέσει μίαν ἡμέραν. Πρὸς διασάφησιν τούτου ὑποθέσωμεν ὁδοιπόρον πορευόμενον πρὸς ἀνατολὰς, τοῦ ὁποίου τὸ ἀκριβῶς βαῖνον ὡρολόγιον δεικνύει ἀκριβῶς μεσημβρίαν κατὰ τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἀναχωρήσιν αὐτοῦ. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν λόγου χάριν ἡμερῶν ἀκριβῶς ἀφίκηται εἰς Κωνσταντινουπόλιν· τὸ ὡρολόγιον αὐτοῦ θὰ δεικνύῃ ἀκριβῶς τὴν 12ην ὥραν, τὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅμως θὰ δεικνύωσι συγχρόνως 12ην καὶ 21 λεπτά, ὅθεν ὁ ὁδοιπόρος ἐνῶ πράγματι ἐπορεύθη καὶ ἔζησεν ἐν τῷ μεταξύ τρεῖς ἀκριβῶς ἡμέρας, θὰ εὐρεθῇ εἰς πλέον προκεχωρημένην ὥραν κατὰ 21 λεπτά καὶ θὰ ἔχη κερδίσει αὐτά. Ἐὰν προχωρήσῃ ἔτι

ἀνατολικώτερον, μέχρι Πεκίνου λόγου χάριν, καὶ πορευθῇ πάλιν ἀκριβῶς 120 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, τὸ ὡρολόγιον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ὑποθέτομεν ὅτι δὲν ἐτάραξε ποσῶς, θὰ δεικνύῃ μεσημβρίαν ἀκριβῶς, τὰ τοῦ Πεκίνου ὅμως θὰ δεικνύωσι συγχρόνως τὴν 6 ὥραν καὶ 12 περίπου λεπτά μ. μ., ὥστε θὰ ἔχη κερδίσει τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα. Ἐὰν ἐξακολουθήσῃ οὕτω πορευόμενος πάντοτε πρὸς Α., ὅταν ἐπανεέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ ὡρολόγιον αὐτοῦ θὰ δεικνύῃ μὲν ἀκριβῶς μεσημβρίαν συγχρόνως μὲ τὰ τῶν Ἀθηνῶν ὡρολόγια, θὰ ἔχη ὅμως ἡμερομηνίαν κατὰ μίαν ὕλην ἡμέραν πλέον προκεχωρημένην.

Οἱ Πορτογάλοι καὶ Ὀλλανδοὶ εἰς τὰς πρώτας αὐτῶν κατὰ τὸν 16' αἰῶνα θαλασσοπορίας παρακάμφαντες τὸ Εὐεῖλι· Ἀκρωτήριο, ἠκολούθησαν πάντοτε πορεύειν πρὸς ἀνατολὰς. Οὕτω λοιπὸν ὅτε ἐφθασαν εἰς τὰς ἀπωτάτας διὰ τὴν Εὐρώπην ἀνατολικὰς χώρας, εὐρον αὐτόθι τὸν χρόνον κατὰ 12 ὥρας πλέον προκεχωρημένον παρὰ τὸν σύγχρονον ἐν Εὐρώπῃ. Ἐκ τούτου, ὅπου εἰσῆγαγον τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον, ἡ ἡμερομηνία αὐτοῦ ἦτο καθ' ἡμίσειαν ἡμέραν πλέον προκεχωρημένη ἢ ἐν Εὐρώπῃ. Ἀφ' ἐτέρου οἱ Ἰσπανοὶ διαπλεύσαντες εὐτόλμως μετὰ τὴν ἀνεκάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὸν Εἰρηνικὸν Ὀκεανὸν, ἀφίχθησαν ἐπίσης εἰς τὰς νήσους τῆς Ὀκεανίας. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης πρὸς τὴν Ὀκεανίαν πορεία αὐτῶν ἦτο πάντοτε δυτικῆ, ἀπώλεσαν κατ' αὐτὴν 12 ὥρας, ἢ μᾶλλον ὁ χρόνος ἐν εὐρον φθάσαντες εἰς τὴν Ὀκεανίαν ἦτο κατὰ 12 περίπου ὥρας ἀργότερος τοῦ ἐν Εὐρώπῃ, κατὰ συνέπειαν κατὰ 24 περίπου ὥρας ἀργότερος τοῦ χρόνου τῶν δι' ἀνατολικῆς πορείας εἰς Ὀκεανίαν ἐλθόντων Ὀλλανδῶν καὶ Πορτογάλων, ἐχόντων αὐτόθι 12 ὥρας ἐνωρίτερον ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. Ἐντεῦθεν συνέβη τὸ παράδοξον ὅπως τόποι ἔχοντας διαφορὰν χρόνου ἡμισείας μόνον ὥρας νὰ ἔχωσιν εἰς τὸ ἡμερολόγιον αὐτῶν διαφορὰν μιᾶς ἡμέρας· ἐνίοτε δὲ καὶ πλέον ἐὰν ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον εἰσῆχθη τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον εἶναι δυτικώτερος τοῦ ἐτέρου εἰς ἂν τυχὸν εἰσῆχθη ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν, ὅπερ κατωτέρω θὰ ἴδωμεν.

Τὸ παράδοξον αὐτὸ φαινόμενον ἔμεινεν ἐπὶ μακρὸν ἀνεξήγητον εἰς τοὺς παλαιούς θαλασσοπόρους, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ κατανοήσωσιν ὅτι ἡ περίμετρος τῆς γῆς ἀντιστοιχεῖ πρὸς 24 ὥρων χρόνον. Ὅστις λοιπὸν περιπλέσῃ αὐτὴν βαίνων πάντοτε πρὸς Α., ἦτοι πρὸς συνάντησιν τοῦ ἡλίου, θὰ μετρήσῃ μέχρι τέλους τοῦ περιπλου μίαν ἡμέραν περιπλέον, τανάπαλιν δὲ μίαν ἡμέραν ὀλιγώτερον ἐὰν διευθύνεται πρὸς Δ.

Ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ἡμερομηνίας ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ὀκεανίαν Πορτογαλικαῖς καὶ Ἰσπα-

νικαῖς ἀποικίαις συνέβησαν καὶ περίεργά τινα. Οὕτω κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ὁ πατὴρ Ἀλφόνσος Σάνκτιος, μεταβάς ἀπὸ τῆς ἰσπανικῆς κτήσεως Μανίλλης εἰς τὴν πορτογαλικὴν ἀποικίαν Μακάον, ἤτοιμάσθη ὅπως τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς αὐτοῦ ἀναγνώσῃ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἑορταζομένου τὴν 2 Μαΐου. Δίαν ὅμως ἐξεπλάγη καὶ ὠργίσθη ὅτε οἱ Πορτογάλοι ἱερεῖς τῷ εἶπον ὅτι εἶχον ἤδη ἑορτάσει τὴν προτεραιάν τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον καὶ ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην, οὐσαν 3ην τοῦ Μαΐου, ἐμελλον νὰ ἀναγνώσωσι τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀνευρέσεως τοῦ Σταυροῦ, ἑορταζομένης παρὰ Καθολικοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ὁ ἀγαθὸς Σάνκτιος ἤθελε νὰ καταγγείλῃ τοὺς Πορτογάλους ὡς αἰρετικούς. Οὗτοι κατῴρθωσαν μὲν νὰ τὸν πείσωσιν ὅτι εἶχον πράγματι τὴν 3ην καὶ οὐχὶ τὴν 2αν, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ τὸν κάμωσι νὰ ἐννοήσῃ πῶς κατὰ

τὸν ὀλιγοήμερον αὐτοῦ πλοῦν ἀπὸ τῆς Μανίλλης εἰς τὸ Μακάον ἀπόλεσε μίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Ἡ ἀνωμαλία ἠῤῥῆσεν ἐτι μᾶλλον ἀπὸ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, διότι οἱ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἢ ἄλλων ἐκ Δ. πρὸς Α. ἐλθόντων λαῶν ἀνακαλυφθέντες τόποι εἰς οὓς εἰσῆχθη τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον καὶ οἱ ἀνακαλυφθέντες ὑπὸ τῶν ἐξ Α. πρὸς Δ. ἐλθόντων Ἀμερικανῶν ἔχουσι διαφορὰν 2 ἡμέρων.

Ἡ μελανὴ γραμμὴ ἢ σημειομένη ἐπὶ τοῦ παρατεθειμένου μικροῦ χάρτου παρέχει τὸ μέσον ὅπως ἴδωμεν ἀμέσως τίνες τόποι προηγούνται ἡμῶν εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἡμερομηνιῶν αὐτῶν καὶ τίνες ἐπονται, παρέχει ἐπομένως καὶ τὸ μέσον ὅπως ἴδωμεν ἀκριβῶς τὰ σημεῖα τῆς ὕδρογειοῦ ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀρχίζει τὸν κύκλον αὐτῆς ἢ 1η Ἰανουαρίου.

Παρατηροῦμεν λοιπὸν ἀμέσως ὅτι ἡ γραμμὴ αὕτη δὲν ταυτίζεται μετὰ τινος γεωγραφικοῦ μεσημβρινοῦ, ἀλλ' ἔχει σχῆμα ἀλλόκοτον ὡς εἰκός, διότι ἐγεννήθη ἐκ τῆς τυχαίας ἀνακαλύψεως τῶν τόπων δι' ὧν διέρχεται ὑπὸ θαλασσοπόρων ἐλθόντων ἐξ Α. ἢ ἐκ Δ.

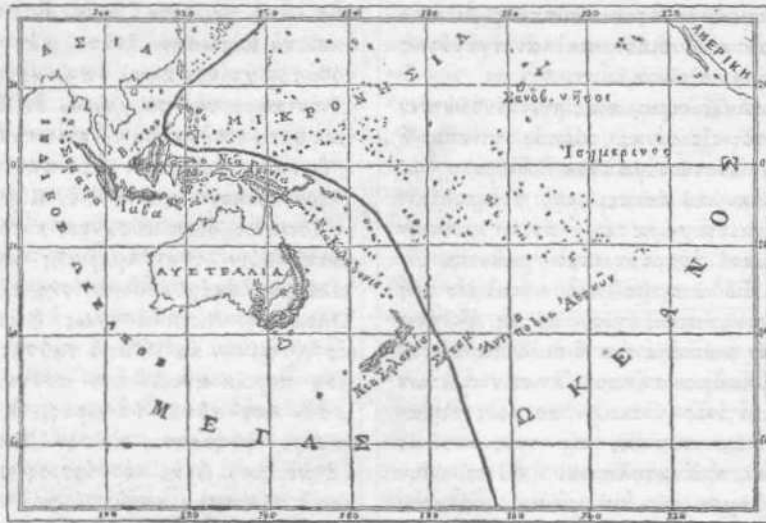
Ἐὰν ἐκλέξωμεν δύο παρακείμενα σημεῖα χωριζόμενα ὑπὸ μόνης τῆς γραμμῆς ταύτης, κατανοοῦμεν ἀμέσως τὴν διαφορὰν τῆς ἡμερομηνίας

τῶν δύο αὐτῶν σημείων. Ἄς λάβωμεν λοιπὸν τὴν Μανίλλην, πόλιν ἰσπανικὴν, καὶ τὸ Γίλολον, μικρὰν ὀλλανδικὴν νῆσον. Τὸ Γίλολον κεῖται $7\frac{1}{2}$ μοίρας ἀνατολικώτερον τῆς Μανίλλης, ἐπομένως ἐπειδὴ εἰς διαφορὰν μήκους $15'$ ἀντιστοιχεῖ διαφορὰ χρόνου 1 ὥρα, εἰς $7\frac{1}{2}$ ἀντιστοιχεῖ ἡμισείας ὥρας καὶ ἐπομένως τὰ ὠρολόγια τοῦ Γίλολου δεικνύουσι καθ' ἡμισείαν ὥραν πλέον προκεχωρημένον χρόνον ἢ τὰ τῆς Μανίλλης. Ὅταν λοιπὸν οἱ κάτοικοι τοῦ Γίλολου ἔχουσιν ἤδη ἐν τέταρτον μετὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 31ης Δεκεμβρίου, ἦτοι τὸ πρῶτον τέταρτον τῆς 1ης Ἰανουαρίου, οἱ κάτοικοι τῆς Μανίλλης ἔχουσι μεσονύκτιον παρὰ τέταρτον, οὐχὶ ὅμως τῆς 31ης ἀλλὰ τῆς 30ης Δεκεμβρίου, καθόσον εἰς μὲν τὸ Γίλολον εἰσῆχθη τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον ὑπὸ τῶν ἐκ Δ. ἐλθόντων ὀλλανδῶν, εἰς δὲ τὴν Μανίλλην ὑπὸ τῶν ἐξ Α.

αὐτῶν ἰσπανῶν. Ἐνῶ λοιπὸν τὰ ὠρολόγια τῶν δύο τόπων ἔχουσι διαφορὰν ἡμισείας μόνον ὥρας, αἱ ἡμερομηνία αὐτῶν περὶ τὸ μεσονύκτιον διαφέρουσι κατὰ δύο ἡμέρας. Ἄμα τῷ μεσονύκτιῳ ὅμως τῆς Μανίλλης αἱ ἡμερομηνία διαφέρουσι κατὰ μίαν μόνον ἡμέραν.

Ὅπως νῦν εὐρωμεν τὸ σημεῖον τῆς ὕδρογειοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἀρχίζει τὸ νέον ἔτος, δεῶν νὰ ζητήσωμεν τὸν τόπον τὸν εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς μελανῆς γραμμῆς ἀνατολικώτερον παντὸς ἄλλου, ὡς τοιοῦτον δ' ἀνευρίσκομεν τὸ σύμπλεγμα τῶν νήσων Chatam, τὸ πρὸς τὸ Α. τῆς Νέας Σηλανδίας, κάτωθεν καὶ ἀριστερόθεν τῶν ἀντιπόδων τῶν Ἀθηνῶν, αἵτινες ὡς εὐρισκόμενοι δεξιόθεν τῆς γραμμῆς αὐτῆς ἔχουσι νέον ἔτος 12 ὥρας μεθ' ἡμᾶς. Ἐὰν κατὰ τύχην εὐρίσκοντο ἀριστερόθεν τῆς μελανῆς γραμμῆς, θὰ εἶχον δώδεκα ὥρας πρότερον νέον ἔτος. Εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ ὅτι οἱ ἀντίποδες ἡμῶν εὐρίσκονται εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος τοῦ εἰρηνικοῦ Ὀκεανοῦ.

Ἡ μελανὴ γραμμὴ δὲν ἐκτείνεται ἐπὶ πλέον ἢ ἐν τῷ παρατεθειμένῳ χάρτι, διότι μόνον μέχρι τοῦ νοτιωτάτου αὐτῆς σημείου κατῴρθωσαν μεμονωμένα θαλασσοπόρα πλοῖα νὰ προχωρήσωσι πρὸς νότον.



Γραμμὴ δεικνύουσα τὰ σημεῖα τῆς ὕδρογειοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα ἀρχίζει ἢ 1η Ἰανουαρίου.

Ἐν συνόλῳ λοιπὸν ἐκ τῶν κατωκτιμένων τόπων αἱ νῆσοι Chatam χαιρετῶσι πρῶται τὴν ἡμέραν τοῦ νέου ἔτους τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἡμερολογίου, ἐπομένως καὶ τοῦ ἡμετέρου ἰουλιανοῦ, διαφέροντος τοῦ πρώτου κατὰ 12 ἡμέρας.

ΕΠΙΝΟΜΙΑΣ

ΠΤΟΙ

ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Πολλοὶ βεβαίως ἐκ τῶν διδόντων σήμερον δῶρα κατ' ἀνάγκην κοινωνικὴν, καὶ καταρωμένων ἴσως ἐνδομύχως τὴν κακὴν αὐτὴν συνήθειαν, ἥτις κενώνει τὸ πουργιὸν τῶν ἐντὸς τοῦ καταστήματος τοῦ Κ. Μάτσαρτ, θὰ εἶνε περίεργοι νὰ μάθωσι, πόθεν τὸ δαπανηρὸν αὐτὸ ἔθιμον ἐκληροδοτήθη εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, καὶ τίς πρῶτος εἰσῆγαγε τὴν ἀλλόκοτον ταύτην φορολογίαν πρὸς ἀπελπισίαν τῶν διδόντων καὶ ἀγαλλίασιν τῶν λαμβανόντων. Πρὶν ἢ εὐχαριστήσω τὴν δικαίαν αὐτὴν καὶ ἔδυνηρὰν περιέργειαν τῶν ἀγνωστών μου—δὲν λέγω καὶ τῶν ἀγνωστοῦσιν, διότι αὐταὶ λαμβάνουσι μᾶλλον ἢ δίδουσι δῶρα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, καὶ ἡ ἐκ τῆς λήψεως χαρὰ δὲν ἀφίνει τόπον (αὐτὴν τοῦλάχιστον τὴν ἡμέραν) εἰς τὴν περιέργειάν των, — ἀναγκαῖον νομίζω νὰ προφυλάξω αὐτοὺς ἐν πρώτοις κατὰ πιθανῆς τινος πλάνης, εἰς ἣν δύναται νὰ παραγάγῃ αὐτοὺς ἡ πρώτη λέξις τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἀρθροῦ τούτου. Ἴσως τινὲς, ἀναγινώσκοντες τὴν λέξιν ἐπινομίαις, ὑποθέσωσιν ὅτι τὸ ἔθιμον τῆς σημερινῆς δωροφορίας εἶνε παλαιὸν ἑλληνικόν, καὶ φορτώσωσιν εἰς τῶν προπατόρων τὴν βάχιν τῶν ἀπογόνων τὴν κακὴν συνήθειαν, ὅπως πολλὰ ἡμῶν μικρὰ ἐλαττώματα, οἷον τὴν ἀγνωμοσύνην, τὸν φθόνον καὶ αὐτὴν τὴν συκοφαντίαν ἀνάγομεν εὐχαρίστως εἰς τοὺς παλαιούς, καὶ παρηγορούμεθα οὕτω, ὅτι δὲν πταίομεν ἡμεῖς διὰ τὴν κληρονομικὴν ἡμῶν δυσκрасίαν, καθὼς τὰ χοιραδικὰ παιδία παρηγοροῦνται ἐπὶ τῇ δυσμορφίᾳ των, συλλογίζόμενα ὅτι εἶνε αὕτη κληροδότῃμα.

Εὐτυχῶς διὰ τοὺς ἀθῶους ἡμῶν προγόνους αἱ ἐπινομίαις δὲν εἶνε ἑλληνικὸν ἐπινομήμα' ἀπαντᾶται μὲν ἡ λέξις αὕτη εἰς τὸν Ἀθήναιον, ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἐξῆσε τὸν τρίτον αἰῶνα μετὰ Χριστόν' εἰς τοὺς Δειπνοσοφιστὰς του δὲ ἀναφέρει τὴν ἐπινομίαν ὡς μετάφρασιν τῆς ῥωμαϊκῆς λέξεως *strenae* ἢ *strenua*, ὅπως τὴν γράφει, καὶ περιπαίζει μάλιστα παρ' αὐτῷ ὁ δειπνοσοφιστὴς Κύνουλλκος τὸν ὀμοτράπεζόν του Οὐλπιανόν, ὅτι ἔχει τὴν μανίαν νὰ ἐξελληνίσῃ τὰς ξένας λέξεις, ὅπως — κληρονομικῶς αὐτὴν τὴν φορὰν — ἔχομεν τὴν μανίαν νὰ μεταβαπτίζωμεν σήμερον τὸ *Lyon* εἰς Λούγδουνον καὶ τὸν *Buchon* εἰς Βύχωνα.

Τὰ δῶρα λοιπὸν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους εἶνε

ῥωμαϊκῆς καταγωγῆς, καὶ ἐλέγοντο *strenae*, ὡς *strennae* τὰ ὀνομάζουσι σήμερον οἱ ἰταλοὶ, *estrenas* οἱ ἰσπανοὶ καὶ *étrennes* οἱ γάλλοι' καὶ εἰς τινα δὲ τῆς Ἑλλάδος μέρη περιώζεται ἐτι ἡ λέξις στρένα, ἀπὸ τῶν βενετῶν, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς φοβερὸν ῥῆμα *strenuάζω*, σημαῖνον δίδω δῶρα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους.

Οἱ σοφοὶ καὶ φιλόλογοι πολὺ φιλονεικοῦσιν ἐτι πόθεν ἡ λέξις παρήχθη, καὶ ποῖα τοῦ πράγματος ἡ ἱστορία' ἀλλ' οὐτ' ἐγὼ ἔχω πολλὴν διάθεσιν νὰ μεταδώσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου τῆς ἐριδος τὰς λεπτομερείας καὶ τῶν ἀντιμαχομένων τὰ ἐπιχειρήματα, οὐτε οἱ ἀναγνώσταί μου βεβαίως περισσώτερον νὰ ἀκούσωσιν αὐτά. Ἐλπίζω, ὅτι ὀλίγον τοῖς μέλει, πῶς καὶ διατι ὀνομάσθησαν *strenae* τὰ δῶρα, ἅτινα ἐδίδον οἱ ῥωμαῖοι τὴν πρώτην τοῦ ἔτους χάριν παντὸς ἀγαθοῦ (*boni ominis causa*), ἦτοι *διὰ τὸ καλόν*, ὡς λέγει σήμερον ὁ λαός. Καὶ ἀρκετὸν μοι φαίνεται νὰ σημειώσω τοῦτο μόνον, ὅτι κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους ῥωμαϊκοὺς χρόνους μνημονεύονται τοιαῦτα δῶρα, δοθέντα ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς τὸν βασιλεῖα τῶν Σαβίνων Τάτιον, εἰς ἐνδειξὴν ἐθνικῆς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης (ὡς θὰ ἔγραφε σήμερον κοινοβουλευτικὴ τις ἐφημερίς), ὅτε συνέθετο οὗτος εἰρήνην πρὸς τὸν Ῥωμύλον καὶ συνεβασίλευσε μετ' αὐτοῦ. Ἐκτοτε φαίνεται βαθμηδὸν ἐπικρατήσαν τὸ ἔθιμον παρὰ τοῖς ῥωμαίοις, καὶ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, ἦτοι τὰς Καλένδας τοῦ Ἰανουαρίου, ἐγένετο ἡ προσφορὰ αὐτῆ τῶν ἐπινομιῶν παρὰ τῶν πελατῶν πρὸς τοὺς πάτρωνας, παρὰ τῶν δούλων πρὸς τοὺς κυρίους των, παρὰ τῶν φίλων πρὸς τοὺς φίλους, καὶ παρὰ τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας. Ὑπὸ τούτων δὲ μάλιστα καὶ ἐζητοῦντο πολλάκις τὰ τοιαῦτα δῶρα, ὡς ἐπραξεν ὁ Καλιγούλας, ὅστις δυρομένοσ ἐπὶ πτωχείᾳ, ἀνήγγειλέ ποτε διὰ διατάγματος, ὅτι ἐμελλε νὰ δεχθῇ δῶρα τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐπὶ τῆς θύρας τῶν ἀνακτόρων του, ἵνα δυνήθῃ οὕτω νὰ ἀναθρέψῃ καὶ προικίσῃ τὴν θυγατέρα του' στὰς δὲ πράγματι ἐκεῖ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου, ἐπεριπάτει γυμνόπους ἐπὶ τῶν σωρῶν τοῦ χρυσοῦ, ὅπερ ἔβριπτον πρὸ αὐτοῦ οἱ ἐν φόβῳ προσερχόμενοι ῥωμαῖοι.

Ἐκ τῶν ῥωμαίων παρέλαβον τὸ ἔθιμον τῆς ἐπινομίδος τὰ λατινικὰ φύλα κατὰ πρῶτον, παρ' οἷς καὶ διετηρήθη τοῦτο μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τὰ γερμανικὰ κατόπιν, μετὰ τὴν εἰσβολὴν αὐτῶν εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος. Παρὰ τοῖς γερμανοῖς ὅμως ἐξέλιπε βαθμηδὸν ἡ συνήθεια τῶν δῶρων τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ τῶν δῶρων τῶν Χριστουγέννων.

Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἀξίαν τῶν πρωτογόνων ἐκείνων ῥωμαϊκῶν δῶρων, ἐννοεῖται βεβαίως, ὅτι ἦσαν ἀνάλογα πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ τότε βίου. Ὅπωραι ἔφηραι, πλακοῦντες, μέλι, ἢ τὸ πολὺ πολὺ καὶ τινα

μικρά χαλκᾶ νομίσματα, stipes καλούμενα, ἦσαν αἱ συνήθειες τῶν Ῥωμαίων ἐπινομίδες· οἱ φιλοτιμότεροι δὲ τῶν δωρητῶν ἐπεχρυσούν· ἐνίοτε τὰς προσφερομένας δώρας, καὶ ἐν χρυσοκέντητον μῆλον ἢ το πολλάκις ἢ τρυφερωτάτη φιλίας ἐνδείξεις, ὅπως χθὲς ἔτι καὶ πρόην ἐπεφορτίζοντο παρ' ἡμῖν τὰ διὰ γαρουφαλλῶν κεντημένα πορτοκάλλια νὰ ἐρμηνεύσωσι τὴν διάπυρον ἀγάπην εὐαισθητοῦ βρακοφόρου πρὸς ἐρωτότροπον θεραπαινίδα. Ἡ ἀπλότης ὅμως ἐκείνη ἐξέλιπε φυσικῶς κατ' ὀλίγον, καθ' ὅσον ὁ Ῥωμαϊκὸς κόσμος ἐπολιτίετο, καὶ ἐπλούτει καὶ ἠύξανε τὰς ψευδεῖς αὐτοῦ ἀνάγκας, καὶ ὁ χρυσοὺς ἀντικατέστησε μετ' οὐ πολὺ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα χάλκινα κερμάτια καὶ τοὺς εὐθηνούς πλακοῦντας. Διὰ τοῦτο δὲ ἴσως, καὶ διότι ἡ τῶν δώρων προσφορά ἀνεπτύχθη βαθμῶδον εἰς ἀνταλλαγὴν, ἦτο strenuam commercium, ὡς ἀπεκάλουν αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι, πολλοὶ τῶν αὐτοκρατόρων, ἔχοντες τὴν εὐεξήγητον διάθεσιν νὰ λαμβάνωσι μὲν δώρα οὐχὶ δὲ καὶ νὰ δίδωσι, κατήργησαν αὐτὴν πολλάκις διὰ διαταγμάτων. Πλὴν δὲ τούτου, ἐπειδὴ ἡ πρώτη τοῦ ἔτους καὶ ἡ κατ' αὐτὴν δωροφορία συνέπιπτον πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀποκρέω, ἦτο τὰ saturnalia, καθ' ἃ αἱ διασκεδάσεις καὶ ἡ παραλυσία καὶ τὰ ἄργια ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπησχόλουν τὸν λαόν, πολλάκις ἡ ἐκκλησία, κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ Χριστὸν αἰῶνας, συγκατεδίκασε τὰς διασκεδάσεις τῶν κρονίων καὶ τῶν δώρων τὴν ἀνταλλαγὴν, καὶ οὐ μόνον διὰ στόματος τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἀπεκηρύχθησαν αἱ ἐπινομίδες, ἀλλὰ καὶ διαβολικαί, αὐτὸ τοῦτο, ὠνομάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀγίου Λύγουστίνου. Μάτην ὅμως ἀρῶριζεν αὐτὸς ὁ Χρυσόστομος, μάτην ἀνέκραζεν ὁ Τερτυλλιανὸς, ὅτι ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἦν ἰουδαϊκὴ εορτὴ, καὶ ὅτι ἡ κατ' αὐτὴν ἀνταλλαγὴ δώρων ἦτο ἁμαρτία καὶ σατανικὴ πολυτέλεια· τὰ δώρα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους ἐπέζησαν διὰ τῶν αἰώνων, πρὸς εὐτυχίαν τῶν παιδίων—μικρῶν καὶ μεγάλων—τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν διανομέων τῶν ἐφημερίδων, πρὸς ἀγαλλίασιν πολλῶν, καὶ ἀγανάκτησιν πολὺ περισσότερῶν.

Ἐπέζησαν δὲ καὶ διετηρήθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν αἱ ἐπινομίδες—ἡ τὰ δώρα τῶν Χριστουγέννων παρὰ Γερμανοῖς—λαθόντα πολλάκις καταπληκτικὰς διαστάσεις ἀξίας καὶ σπουδαιότητος, ἀναλόγως τῆς πολυτελείας τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν διαθέσεων τῶν δωρουμένων. Οὕτως ἐν παραδείγματι, περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος ἀπλοῦν δῶρον σακχαρωτῶν εἶχε πολλάκις ἀξίαν χιλίων φράγκων, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ στρατάρχου τοῦ Λουξεμβούργου ἐδωρήσατο εἰς τὴν ἐγγονὴν αὐτῆς, ὡς ἐπινομίδα, περιδέραιον πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων.

Σήμερον, ἐννοεῖται, κατὰ τὴν πρακτικὴν ἡμῶν ἐποχὴν δὲν ἀνταλλάσσονται τοιαύτης ἀξίας δώρα· ἀλλὰ τὸ ἔθιμον ἐξ ἑτέρου κατέστη ἀνάγκη γενικὴ,

καὶ αὐτόχρομα βαρυτάτη φορολογία, εἰς ἣν ὑποκείμεθα πάντες, ἐκόντες ἄκοντες. Τίς, ἐν αὐτῷ τῷ μικρῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ, ὅστις τοσοῦτον ἀπότινος χρόνου ἤρχισεν νὰ φαντάζεται ὅτι ἔγεινε μέγας, καὶ τοσαύτην ἀξίαν πρωτοτυπίας, καὶ τοῖς ἀδιακόπως πιθηκίζων τὰ ξένα, τίς ὑπάρχει ὁ πτωχὸς ἢ πλούσιος, ὁ σημαίων ἢ ἄσημος, ὁ νέος ἢ γέρον, ὁ μικρὸς ἢ μέγας, ὁ μὴ δίδων ἐπινομίδας; τίς εἶνε ὁ κοινωνικὸς ἐκεῖνος ἀντάρτης, ὅστις δύναται νὰ κατορθώσῃ νὰ ἀσφαλίσῃ τὸ πουργίον αὐτοῦ, εἴτε ἰσχυρὸν ἢ παχὺ, κατὰ τῆς ἀθρόας ἐπιδρομῆς τῶν διανομέων, τῶν ὑπηρετῶν, τῶν βαπτιστικῶν, τῶν μικρῶν ἀνεψιδίων, καὶ ὅλου τοῦ ἄλλου ἐκείνου ὀμίλου, δι' ἣν ἡ πρωτοχρονιά εἶνε ἡμέρα εὐδαιμονίας, πραγματοποιοῦσα φαιδρὸν ὄνειρον ἐβδομάδος ὅλης; Οὐδεὶς, ἀπολύτως οὐδεὶς. Καὶ ὁ λόγος εἶνε πολὺ ἀπλοῦς. Ὅλοι ὑπῆρξάμεν παιδία, ὅλοι ὠνευρήθημεν νόκτας ὄλας στρατιῶν μολυθίνων στρατιωτῶν, καὶ τύμπανα κολοσσιαία, καὶ τουρέκια κροτοῦντα· ὅλοι διεσθεύραμεν τοὺς στομάχους ἡμῶν τὴν πρώτην τοῦ ἔτους διὰ σακχαρωτῶν καὶ γλυκυσματῶν, ὅλοι ἐκεραμάθημεν τὸ πρῶτ' ἐπιχρῶμα εἰς τὰ θυλάκια τοῦ ἀναδόχου ἡμῶν, καὶ ἐξεκωφράναμεν τὴν οἰκίαν μὲ τὰς σάλπιγγάς μας. Τίς δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν χροσὴν ἐκείνην ἐποχὴν; Τίς ἐνθυμούμενος ὅτι ἦτο ἀνεψιδός, δύναται σήμερον νὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶνε θεῖος; τίς βαπτιστικὸς δὲν ἐνθυμεῖται ὅτι ἔγεινε πολλάκις κατόπιν ἀνάδοχος; Καὶ ἂν δὲ θελήσῃ νὰ τὸ λησμονήσῃ, καὶ ἂν, ὀχυρούμενος ἐπισθεν τοῦ ἐγωῦσμοῦ αὐτοῦ δὲν ἐπισκεφθῇ ἀφ' ἐσπέρας τοὺς Βουγάδες καὶ τὸν Μάϊφαρτ καὶ τὸν Σόλων, ἢ, περὶ ἑαυτοῦ καὶ μόνου σκεπτόμενος, ἀγοράσῃ πρὸς ἰδίαν του χοῦσιν ἐν καινουργῆς χρηματοφυλάκιον, εἰς ἑαυτὸν καὶ μόνον κἀμνων δῶρον, τίς τὸν βεβαιῶσι ὅτι δὲν θ' ἀνατελῇ διὰ τοῦτο ἡ πρώτη Ἰανουαρίου, ὅτι δὲν θὰ ἴδῃ πρῶτ' αὐτὸς περὶ αὐτὸν τρυφερωτέρους παρά ποτε, τὸν ὑπηρετὴν του προσεκτικόν ὅσον οὐδέποτε καὶ μειδιῶντα, τὸν διανομέα του ἀσκεπῆ καὶ εὐχόμενον εἰς ἔτη πολλὰ, τὸν καπινοδοχοκαθαριστὴν του ἀγνώριστον ἐκ τοῦ κάλλους, καὶ τὸν ὀδοκαθαριστὴν του ἀγνώριστον ἐκ τῆς καθαριότητος; Τοιοῦτον δὲ θέαμα τίς ἀντιστήσεται; ὡς λέγει ἡ Γραφή.

Δύναται τις ἴσως τὸ πολὺ πολὺ ἀπέναντι τῶν ὑπηρετῶν του, καὶ ἰδίως ἀπέναντι τοῦ μαγείρου του, νὰ ἀντιγράψῃ τὸν καρδινάλιον Δυβρά, καὶ νὰ εἴπῃ: «Σοῦ χαρίζω, φίλε μου, ὅσα μ' ἔκλεψες ὅλον τὸ ἔτος.» Δύναται τις, προκειμένου ν' ἀρραβωνισθῇ, νὰ ἀναβάλῃ τοὺς ἀρραβωνιάς του, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν πρὸς τὴν μνηστὴν του ἐπινομίδα· δύναται νὰ συγχυσθῇ ἐπιτηδεῖως πρὸς τὴν φίλην του, καὶ νὰ φιλιωθῇ μετὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους. Πλὴν ὅλα ταῦτα εἶνε μάταια, διότι τὸ τάγμα τῶν δωροδόχων εἶνε ἀναρίθμητον, καὶ τὸ μέγιστον αὐτοῦ μέρος δὲν περιμένει νὰ τὸ ζή-

τήσεται, ἀλλ' ἔρχεται ἐκεῖνο καὶ σὰς ζητεῖ. Ἀπέναντι αὐτῶν δὲν ὑπάρχει διέξοδος ἄλλη, ἢ μόνον μία· ἡ ἐπινομὴ τοῦ κυρ Γιάννη, ἐφ' οὗ ἐγράφη ποτὲ τὸ ἐξῆς ἐπιτύμβιον:

Ἐδῶ κοιμᾶται ἀσφαλῶς τὸ σῶμα τοῦ κυρ Γιάννη,
πολὺ πρὶν ἔλθ' ἡ ὥρα.

Ἐφρόντισε παραμονὴν τοῦ ἔτους, ν' ἀποθάνῃ,
ἵνα μὴ δώσῃ δῶρα.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ εὐτυχῶς δὲν ἔχουσιν ὅλοι τὴν τύχην τοῦ κυρ Γιάννη, καὶ θέλοντες μὴ θέλοντες θὰ διέλθωσι τὰ καυδιανὰ δίκρανα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Θὰ δώσωσιν εἰς τὴν σύζυγόν των, θὰ δώσωσιν εἰς τὰ τέκνα των, εἰς τοὺς ἀνεψιοὺς καὶ τοὺς βαπτιστικούς των, θὰ δώσωσιν εἰς τοὺς ὑπηρετάς των, τοὺς ἀσπόνδους τούτους ἐχθροὺς τῆς οἰκιακῆς των εἰρήνης, θὰ δώσωσι τέλος εἰς τοὺς διανομῆς τῶν ἐφημερίδων των, ὧν πολλαὶ, ἀληθινὰ ἐφημερίδες καὶ ὁμοιάζουσαι μὲ τὰ περὶ τὸν Ἰγανιν περιέργα ἐκεῖνα πτερωτὰ τετράποδα, ἅτινα ἐγεννῶντο, ὡς λέγει ὁ Αἰλιανὸς, τὴν πρωίαν καὶ ἀπέθνησκον τὴν ἐσπέραν, ἀναφύονται τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, μόνον καὶ μόνον χάριν τῶν διανομέων των, (οἷτινες εἶνε πολὺ λάκκις καὶ συντάκται των,) καὶ ἀποθνήσκουσιν αὐθημερόν,—χάριν τῶν ἀναγνωστῶν των.

Δότε λοιπὸν, δότε καλοὶ μου ἀναγνωσταί, ἀφοῦ ἄλλως δὲν γίνεται· δότε ὅμως φαιδρὸι καὶ εὐθυμοὶ, μὴ μορφαζόντες μήτε δυσανασχετοῦντες, καὶ ἐνθυμούμενοι ὅτι τὸ πενιχρότατον τῶν δώρων καλλύνεται καὶ ὑπερτιμᾶται διὰ τῆς διαθέσεως τοῦ δωρητοῦ.

«Δόσις ὀλίγη τε φίλη τε»

εἶπεν ὁ Ὀμηρος· ἂν δὲ ὁ Ὀβιδίου λέγει που, ὅτι καὶ τὸ δίδειν εἶνε τέχνη, ἃς ἀποδεικνύεται κἂν τοῦτο τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐν Ἑλλάδι, ὅπου τὸ παίρειν εἶνε τέχνη τόσοσιν διαδεδομένη.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΚΟΣ.

*Ἐπιστήμη θελατικωτέρα τῆς ἐξηγήσεως τῶν καθημερινῶν φαινομένων τῆς φύσεως, λέγει συγγραφεὺς τις, δὲν ὑπάρχει. Βλέπομεν, ὅτι τὸ ἄλας καὶ ἡ χιὼν εἶσι λευκὰ, τὰ δῶρα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτοον ἐρυθρὰ, τῶν φυτῶν τὰ φύλλα πράσινα, κίτρινον τὸ ἥρᾶνθιον· ἀλλὰ πόσον ὀλίγοι ἄνθρωποι ἠρώτησάν ποτε, τίς ἡ αἰτία αὐτῶν! Γινώσκουμεν, ὅτι ὁ μὲν κῆδος παράγει φωνὴν μουσικὴν, ὁ δὲ ἐξέκκινησμένος κῆδος ἦχον ἀσώφρων· ὅτι τὸ πῦρ εἶναι θερμὸν, ὁ πάγος ψυχρὸς καὶ ἡ φλεγόμενη λαμπὰς φωτεινὴ· ὅτι τὸ ὕδωρ ἐν μὲν τῇ θερμότητι βράζει, ἐν δὲ τῷ ψύχει πήγνυται. Ἄλλ' ὅταν παιδίον τι ἀνεῖλον πρὸς ἡμᾶς ζήτη τῶν φαινομένων τούτων τὸν λόγον, ποσάκις, μὴ εἰδότες καὶ ἡμεῖς αὐτὸν, ἐπιβάλλομεν εἰς τὸ παιδίον σιγὴν ἀποκαλοῦντες τὰς ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας ἡ ἀρελὴς αὐτοῦ περιέργεια προτινεῖ εἰς ἡμᾶς, γελοίας καὶ φλυαρίας!»

Ὁ κ. Τημ. Α. Ἀργυρόπουλος, καθηγητὴς ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ καὶ ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, παρακληθεὶς παρ' ἡμῶν, συνήγαγεν ἐκ διαφόρων συγγραμμάτων μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας, πλείστας ἐξηγήσεις τῶν κοινοτέρων φαινομένων, τῶν καθημερινῶν τὰς αἰσθήσεις μας προσκαλλόντων, περιβαλὼν αὐτὰ δι' ὕψους ἀπλοῦ, καταληπτοῦ εἰς πάντας, καὶ παραλιπὼν τὰ καθαρὰ τῆς φυσικῆς ζητήματα, τοὺς δυσνοήτους ἐπιστημονικοὺς ἄρους καὶ τὰ συστήματα, ὅσα δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῶν γεγονότων. Ἐκ τῆς συλλογῆς ταύτης σκοποῦμεν ἐκάστουτε νὰ παραθέτομεν

ζητήματά τινα, συντελοῦντες οὕτω εἰς τὴν διάδοσιν τῆς γνώσεως τῶν αἰτίων τῶν φυσικῶν φαινομένων, τῶν ὁποίων ἡ ἐνδολογὴ σπουδὴ καὶ ἀναζητήσις, ἐνῶ ἀφ' ἐνός σπουδαίως μορφῶναι τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, καταστρέφει ἀφ' ἑτέρου τὰς προλήψεις καὶ ὑποδοχῆς οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν.

Σ. τ. Δ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

1.— Διὰ τί ὁ ἥλιος εἶναι θερμότερος κατὰ τὸ θέρος ἐνῶ εἶναι μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένος ἐξ ἡμῶν, παρά κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅτε εἶναι πλησιέστερος εἰς ἡμᾶς;

Διότι κατὰ μὲν τὸ θέρος αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες πίπτουσι καθέτως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἡ δὲ ἀτμοσφαῖρα ἀπαρροφᾷ αὐτάς τελειότερον. Ἐνῶ κατὰ τὸν χειμῶνα πίπτουσι πλαγίως διασκορπίζονται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἥτις ἐξ ἄλλου μέρους ἀποψύχεται κατὰ τὸν χειμῶνα περισσότερον διότι ἡ νύξ εἶναι μεγαλύτερα.

2.— Διὰ τί φυσῶμεν τὰς χεῖράς μας τὸν χειμῶνα ὅπως τὰς θερμάνομεν, φυσῶμεν δὲ ἐπίσης τὸ φαγητόν μας (π. χ. τὴν σούπᾶν μας) ὅπως τὸ ἀποψύξωμεν;

Διότι ὅταν φυσῶμεν τὰς χεῖράς μας ἀνοίγομεν τὸ στόμα, καὶ ἐξάγομεν τὸν ἀέρα τῶν πνευμόνων, ὅστις εἶναι πολὺ θερμότερος τῶν ἀπεψυγμένων κατὰ τὸν χειμῶνα χειρῶν μας.

Ὅταν ἀπ' ἐναντίας φυσῶμεν τὸ φαγητόν μας ὅπως τὸ ἀποψύξωμεν λαμβάνει χώραν ἄλλο φαινόμενον, διότι κλείομεν τὸ στόμα, πιέζομεν τὸν ἐντὸς τοῦ στόματος ἀέρα, ἐξογκοῦντες μάλιστα τὰς παρειάς μας, ἀφῆνομεν δὲ μετὰ τῶν χειρῶν μας μικρὰν ὀπὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἐξακοντίζομεν μὲ δρμὴν τὸν ἀέρα. Ὅταν εἰς ἐν ἀγγεῖον πιέσῃτε τὸν ἀέρα καὶ ἀναγκάσῃτε νὰ εἰσέλθῃ πολὺ περισσότερος ἀφ' ὅσον χωρεῖ τὸ ἀγγεῖον ἀνοικτὸν, ὁ ἀῆρ οὗτος θερμαίνεται, ἢ μᾶλλον τὸν ἀναγκάζετε νὰ ἀποδώσῃ θερμαντικὸν τὸ ὅποιον ἔχει ἐντὸς αὐτοῦ. Ἄν τὸν ἀφῆσῃτε ν' ἀποψυχθῇ καὶ μετὰ ταῦτα ἀνοίξῃτε τὸ ἀγγεῖον, οὗτος ἐξέρχεται μὲ δρμὴν καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ θερμαντικὸν τὸ ὅποιον τοῦ ἀφῆρηθῆ ὅταν ἐπιέσθη, ἂν δὲ θέσῃτε τὴν χεῖρά σας αἰσθάνεσθε ψυχρὸς, διότι ἀφαιρεῖ τὸ θερμαντικὸν τοῦ ὁποίου ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν χεῖρά σας. Ἐν γένει λοιπὸν ὁσάκις ἐν ἀέριον εἶναι πολὺ πιεσμένον καὶ τὸ ἀφῆσωμεν ἐλεύθερον παράγει ψυχρὸς.

Τοῦτο γίνεται ὅχι μόνον μετὰ τὸν ἀέρα ἀλλὰ καὶ μετὰ τοὺς ἀτμοὺς ὕδατος. Θέσατε τὴν χεῖρά σας ὑπεράνω ἀγγείου, εἰς τὸ ὅποιον βράζει ὕδωρ, θέσατε αἰσθάνθῃ μεγάλην θερμότητα. Ἀπ' ἐναντίας θέσατε αἰσθάνθῃ ψυχρὸς ὅταν θέσῃτε τὴν χεῖρά σας ὑπεράνω ἀτμῶν ἐξερχομένων ἀτμολέβητος, ὡς π. χ. τῶν ἐξερχομένων τῆς ἀτμολέβητος τοῦ σιδηροδρόμου, ὅταν οὗτος συρίζῃ.

Ὅταν δὲ φυσῶμεν τὸ φαγητόν μας, ὁ ἀῆρ

άνανυσονται κατά πᾶσαν στιγμήν καὶ ἀφαιρεῖ διαδοχικῶς τὸ θερμαντικὸν τῆς οὐσίας, ἥτις καὶ διὰ τοῦτο ἀποψύχεται.

3.—Διακρίνῃ ὑπόγειον μᾶς φαίνεται θερμὸν μὲν κατὰ τὸν χειμῶνα, ψυχρὸν δὲ κατὰ τὸ θέρος;

Διότι ἡ θερμοκρασία τοῦ ὑπογείου εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος, ἢ μᾶλλον πολὺ ὀλίγον μεταβάλλεται. Ἐν Ἀθῆναις ἡ θερμοκρασία ἐνὸς ὑπογείου εἶναι 15-16 περίπου βαθμοὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, ἐπομένως ἀνωτέρα κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατωτέρα κατὰ τὸ θέρος τῆς θερμοκρασίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος εἰς τὸν ὁποῖον ζῶμεν.

Τὸ σῶμά μας, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ κακὸν θερμόμετρον, εὐρίσκει τὸν αὐτὸν τόπον, ὅστις ἔχει πάντοτε τὴν αὐτὴν θερμοκρασίαν, θερμὸν μὲν ὅταν ἐρχεται ἀπὸ ψυχρότερον μέρος, ἀπ' ἐναντίας δὲ ψυχρὸν ὅταν ἐρχεται ἀπὸ θερμότερον. Τοῦτο ἀποδεικνύει ἀρκούντως περιέργους παρατηρήσεις. Οἱ εἰς τὰ ὄρη Ἄνδεις τῆς Ἀμερικῆς ταξιδιῶνται ἀναπαύονται ἀναβαίνοντες ἢ καταβαίνοντες εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Ἀντιζάνης. Ἄλλ' οἱ μὲν καταβαίνοντες ἀπὸ τὰ ὕψη τὰ σκεπασμένα ἀπὸ γιῶνα καὶ πάγον εὐρίσκουσιν εἰς τὸ μέρος τοῦτο ζέστην ἀνυπόφορον, ἐνῶ οἱ ἀναβαίνοντες, οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τὴν πεδιάδα ὅπου ἡ θερμοκρασία εἶναι μεγαλειτέρα, καταψύχονται.

Μὲ τὸ ἐξῆς ἀπλούστατον πείραμα δυνάμεθα ἐπίσης νὰ τὸ καταδείξωμεν. Θέτομεν τὴν μίαν χειρὰ μας, π. χ. τὴν ἀριστεράν, ἐντὸς ἐνὸς ἀγγείου ἔχοντος ὕδωρ καὶ πάγον, τὴν δὲ δεξιάν εἰς πολὺ θερμὸν ὕδωρ. Ἐπειτα ἐμβαπτίζομεν καὶ τὰς δύο συγχρόνως εἰς ὕδωρ χλιαρὸν. Ἡ μὲν ἀριστερὰ χεὶρ θὰ τὸ εὖρη πολὺ θερμὸν, ἡ δὲ δεξιὰ ἀπ' ἐναντίας ψυχρὸν.

ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΘΕΛΗΣΕΩΣ

Τὸ δυσκολώτερον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον εἶνε ἡ θέλησις. Οὐδεὶς δύναται νὰ γνωρίσῃ ποία εἶνε ἡ δύναμις τῆς θελήσεως καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς τέχνας.

Ὁ ἐκ Λονδίνου διάσημος Ἀρρίσον, ἦτο κατ' ἀρχὰς τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος νεανίας ξυλουργὸς εἰς τὸ ἄκρον ἐπαρχίας τινός, ὅτε τὸ κοινοβούλιον προσκήρυξε τὸ βραβεῖον 20,000 λιρῶν στερλινῶν διὰ τὸν ὅστις ἤθελε κατασκευάσει ὠρολόγιον ἰσόχρονον (δεικνύον συγχρόνως τὸν ἀληθινὸν καὶ τὸν μέσον χρόνον) χάριν τοῦ περι τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους προβλήματος.

Ὁ Ἀρρίσον εἶπε «θέλω νὰ κερδίσω τὸ βραβεῖον τοῦτο,» ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ πριόνιον καὶ βυκάνιον, ἤλθεν εἰς Λονδίνον, εἰσῆλθεν ὡς ἐργάτης εἰς τὸ κατὰστημα ὠρολογοποιῦ, ΕΙΡΓΑΣΘΗ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΕΤΗ, καὶ ἐκέρδησε τὸ βραβεῖον.

Ἰδοὺ τί σημαίνει ἡ θέλησις.

Εἰς τὸ ΔΕΥΚΟΜΑ ΤΗΣ Κ...

Μάρσι μὲς ἔτην ἄδωσο τοῦ μαύρου τοῦ μακτιοῦ σου Νὰ βλέπω τὸ κυμάτισμα, Κυρά, τὸ λογισμὸ σου, Καὶ νὰ ξανοίγω, Οὐράνω μου, μὲς ἔς τὸ βαθύ ακοτάδι Που πλημμυροῦ τὴν κόρη σου, τὸ φλογερὸν τὸν ἔδη Πῶκαφι ἀμέτρηταις καρδιαίς. Μ' ἀγάπη σὲ θεωροῦσα Κ' ἐκεῖ ποὺ παραμόνευα, κ' ἐκεῖ ποὺ καρτεροῦσα Μὴν ἀπ' ἐκείνη τὴ νυχτιὰ προβάλλη καμμιὰ ἀχτίδα, Βαθεῖα, βαθεῖα, κατὰβαθα μοῦ φάνηκε πῶς εἶδα Ἀπελιτισμένη μὴ ψυχὴ ἔς τὸ μελανό σου κόμα Νὰ παραδέρῃ ἀνήσυχη, σὰ ζωντανὸς ἔς τὸ μνημα, Κι' ὅταν ἐξήγησα νὰ ἴδω ποῖος πνίγεται, Κυρά μου, Ἐ τὸν κάτω κόσμον, ἐγνώρισα μὲ τρόμο τὴ θεωρίαν μου.

(Καίριατος, 1875.)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*. * Ἐχεις δύο αὐτιά καὶ ἓν στόμα. Διατί νὰ παραπονῆσαι; Πρέπει νὰ ἀκούης πολλὰ καὶ νὰ λέγῃς ὀλίγα. — Ἐχεις δύο ὀφθαλμοὺς καὶ ἓν στόμα: Πρέπει νὰ βλέπῃς πολλὰ, καὶ νὰ σιωπᾷς περὶ τῶν πλείστων. — Ἐχεις δύο χεῖρας καὶ ἓν στόμα: Μάθε νὰ λογαριάζῃς. — Ἐχεις δύο ὄργανα διὰ νὰ ἐργάζεσαι καὶ ἓν μόνον διὰ νὰ τρώῃς. (Ruckerl.)

*. * Ὁ κοινωφελέστερος πολίτης, ὁ σοφώτερος καὶ ἠναρετώτερος ἄνθρωπος ἔστω σοὶ σεβαστὸς εἰς οἰανδήποτε κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἂν ἀνήκῃ, ὑπ' οἰουδήποτε οἴκου καὶ ἂν ἔλκῃ τὸ γένος αὐτοῦ, οἰονδήποτε καὶ ἂν ἦν τὸ ἔργον αὐτοῦ. Διότι ὄντως ἡ καρδιά καθίσταται τὸν ἄνθρωπον εὐγενῆ, καὶ οὐχὶ τὸ αἷμα ἀνυψοῦσι δ' αὐτὸν προσωπικῶς ἐκδολεύσεις, καὶ οὐχὶ πατραγαθία. (Zschokke.)

*. * Διὰ τῆς ἐργασίας σου, διὰ τῆς ἐμπορικῆς, βιομηχανικῆς, ἢ οἰασδῆποτε ἄλλης νοημοσύνης σου ἐθησαύρισεσ μεγάλα πλοῦτη. Σπεύδεις δικαίῳ τῷ λόγῳ νὰ διασκευάσῃς τὸ οἰκημά σου δι' ἐπίπλων ἡγεμονικῶν. Παντοῦ εἰκόνες, τάπητες μεγαλοπρεπεῖς, παραπετάσματα, κάτοπτρα, λυχνία καὶ σκευὴ ἐπίχρυσα εἰς σωρὸν βαρῦτατον. Πρὸς τί ἡ πολυτέλεια αὕτη; Ὅχι θέβαια διὰ τὸν ἑαυτὸν σου· ἐπειδὴ αἱ μὲν ἐξῆς σου ἔμειναν ἀπλοῦκαί, φιλοκαλίαν δὲ καὶ γνώσεις καλλιτεχνικὰς δὲν ἔχεις. Λέγεις δὲ μόνον: «Μὲ αὐτὰ ὅλα θὰ ἔχω πολλοὺς φίλους!» Μὴ ἀπατάσαι! Μὲ τὴν πολυτέλειαν δὲν κάμνει τις φίλους· χάνει μόνον τοὺς παλαιούς, οἵτινες ἀπομακρύνονται, ὄχι ἀπὸ ζήλοτυπίαν, ἀλλ' ἀπλῶς διότι εὐρισκόμενοι εἰς τὴν οἰκίαν σου συναισθάνονται ὅτι δὲν εὐρίσκονται εἰς τὴν οἰκίαν των. Δὲν μένουν λοιπὸν παρὰ οἱ προσκεκλημένοι! ὦ! ἂν ἤκουες τί σοῦ φάλλου ἐξεργόμενοι ἀπὸ τὰς ἐορτὰς καὶ ἀπὸ τὰ δειπνά σου οἱ μετεμριεσμένοι οὗτοι φίλοι, οἱ λεγόμενοι προσκεκλημένοι! Ποία κατὰ κρισις καὶ ποία γενικὴ σχεδὸν κακολογία! Ἐξήγειρες ἐκ τοῦ μηδενὸς ὀλόκληρον κοινὸν ἐναντίον σου, κοινὸν αὐστηρότατον καὶ ἀπαιτητικώτατον, ἕκαστος δ' εὐρίσκει ὅτι ἐξαγοράζει πολὺ ἀκριβὰ

τὴν ἐντὸς τῆς πλουσίας οἰκίας σου θέσιν του, διότι ἀναγκάζεται νὰ δαπανᾷ εἰς στολίδια, εἰς ὀχήματα, καὶ πρὸ πάντων διότι ἡ ὑποδοχὴ σου ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν φιλοφροσύνας κολακευτικὰς. (Arnould Fremy.)

*. * Πολὺ ἀκριβὰ ἀγοράζει τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἐκεῖνος, ὅστις τὸν περιμένει ἀπὸ τὴν πολιτικὴν, ἢ ὅποια ἔχει πάντοτε τέκνα πολὺ πλειότερα παρ' ὅσα δύναται νὰ θρέψῃ.

*. * Αἱ Ἀθῆναι, λίγουςιν, εἶνε ὁ ἐγκέφαλος τῆς Ἑλλάδος· καὶ, ἀλλ' ἐνίστε εἶνε καὶ ἡ ἐγκεφαλίτις τῆς Ἑλλάδος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Περὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν παιγνιδίων τῶν παιδῶν.

Εἶναι παραμονὴ τῆς πρωτοχρονιάς. Αἱ Ἀθῆναι ἔχουν πυρετὸν μετέβαλον ὅλως ὄψιν. Νομίζει τις ὅτι εὐρίσκειται ἐντὸς Ἐκθέσεως, ἢ ὅτι βλέπει μεγάλην πανήγυριν. Τὰ ἐργαστήρια τῆς Ἐρμιακῆς καὶ Αἰολικῆς ὁδοῦ, τῶν κυριωτέρων τούτων ἀρτηριῶν τῆς πόλεως, ἐπιδεικνύουν θορυβωδῶς καὶ ἐν γραφικοῖς συμπλέγμασι τὰ μάταια καὶ ἀνωφελῆ ἀθύρματα ὅσα οἱ ἐργατικοὶ Παρίσιοι ἀποστέλλουσιν ἡμῖν. Παντοῦ πωλοῦν, φωνάζουν, κινουῦνται. Τὸ λιθόστρωμα τῶν ὁδῶν γέμει ἀνθρώπων. Πάντες εἶναι εὐθυμοὶ καὶ φαιδροὶ καὶ πηγαινοέρχονται κρατοῦντες μικρὰ δέματα ἴστανται πρὸ τῶν ἐργαστηρίων, εἰσέρχονται εἰς αὐτὰ, παρατηροῦν, θαυμάζουν, θέτουν ἐφ' ὅλων τὴν χεῖρα. Ὁ εἰς ἐρωτᾷ εἰς τί χρησιμεύει τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ὁ ἄλλος φιλονεικεῖ περὶ τῆς τιμῆς.—Τὰ ἐργαστήρια ὅπου πωλοῦνται παιγνίδια διὰ παιδας πολιορκουῦνται ὑπὸ πληθῆος παιδῶν πάσης ἡλικίας, ἀπὸ βρεφῶν μέχρι τῶν κομψομένων μαθητῶν τῶν ἐκπαιδευτηρίων, οἱ ὅποιοι ὀφελουῦνται ἐκ τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου διὰ νὰ ἐπιδείξουν τὴν στολήν των καὶ νὰ κόψουν τὴν κυματίζουσαν κόμην των. . . .

Οὐδεὶς κλάδος βιομηχανίας δὲν ἐπασχολεῖ τόσον κόσμον, ὅσον τὰ μικρὰ παιγνίδια. Πιστεύετε ὅτι τὰ χάρτινα αὐτὰ ἀλογάκια, τὰ ὅποια βλέπομεν εἰς τὰ ἐμπορικὰ, παρέχουν ἐργασίαν εἰς χιλιάδας ἐργατῶν; Διὰ νὰ δώσωμεν μικρὰν μόνον ἰδέαν τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐμπορίου τούτου εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας, σημειοῦμεν, ὅτι ἐν Παρίσιος κατασκευάζονται ἐτησίως δύο ἑκατομμύρια καὶ τετρακόσαι χιλιάδες μικρὰ τύπανα.

Αἱ κοῦκλαι κατέχουσι σπουδαῖον μέρος μεταξὺ τῶν παιγνιδίων. . . . ἀλλὰ μᾶς λείπει ὁ ἀναγκαῖος χώρος διὰ νὰ δώσωμεν περὶ αὐτῶν τὰς ἀπαιτουμένας λεπτομερεῖς πληροφορίας. Ἄς ἀρκεσθῇ ὁ ἀναγνώστης νὰ μάθῃ ὅτι μία κοῦκλα διέρχεται διὰ τῶν χειρῶν εἰκοσιπέντε διαφόρων ἐργατῶν καὶ ὅτι ὑπάρχουσιν ὑποδηματοποιοὶ,

βάπτρια καὶ κομμωταὶ εἰδικοί διὰ τὰς κοῦκλας. Τὸ ἐμπόριον τῶν παιγνιδίων δὲν εἶναι ἀξίον καταφρονήσεως. ὡς ἀμέσως θέλομεν ἴδει.

Δύο κυρίως χώραι, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Γερμανία, ἔχουν σχεδὸν ἀποκλειστικῶς τὰ πρωτεῖα ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν παιγνιδίων. Οἱ Ἀγγλοὶ κατασκευάζουν ἐπίσης ὀλίγα, ἀλλ' ἄθλια· διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ ξένοι οὐδέποτε ἀγοράζουν παιγνίδια ἐξ Ἀγγλίας. Οἱ Παρίσιοι ἔχουν κυρίως τὸ προνόμιον νὰ κατασκευάζουν τὰς χαριστάτας ἐκείνας κοῦκλας τὰς μετὰ τσσαύτης φιλοκαλίας ἐνδεδυμένας· ἐκεῖ ἐπίσης πλάττονται ἐκ τοῦ μηδενὸς οἱ ὠρατοὶ γελωτοποιοὶ, τὰ νευρόσπαστα, τὰ μεγαλοπρεπῆ θέατρα, οἱ τροχίλατοι ἵπποι, τὰ μικρὰ ἐπιπλα καὶ σκευὴ καὶ ἐν γένει πάντα τὰ πολυτελῆ παιγνίδια. Ἐν Γαλλίᾳ τεχνουργοῦνται πρὸς τούτους οἱ μικροὶ αὐλοὶ, τὰ σήμαντρα, τὰ κήρινα βρέφη κλπ. Εἰσπράττει δὲ ἡ Γαλλία ἐξ ἀποστολῆς παιγνιδίων εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εἰς τὴν Ῥωσίαν, εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς Ἰνδίας 5,000,000 φράγκων κατ' ἔτος.

Ἐν τῇ βαυαρικῇ πόλει Nuremberg ὑπάρχουσι περὶ τὰ εἰκοσι χωνευτήρια κασσιτέρου καὶ μολύβδου, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ διὰ τοὺς παιδας οἰκιακὰ σκευὴ καὶ οἱ μολύβδινοι στρατιῶται. Ἐν τισι τῶν ἐργαστασίων τούτων ἐργάζονται ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν ἐργάτας, χωνεύεται δὲ μεγάλη ποσότης μετάλλου κατ' ἔτος.

Ἐν Thuringen ἀφ' ἑτέρου, ἐν τῇ μικρᾷ πόλει Sonneberg καὶ ἐν τοῖς περιχώροις, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία κύριον ἐπάγγελμα ἔχουσι τὴν κατασκευὴν ξυλίνων παιγνιδίων καὶ τὸν χρωματισμὸν αὐτῶν. Ἡ Sonneberg εἶχεν ἄλλοτε μόνον 1800 κατοίκους, σήμερον δὲ, ὡς ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς χειροτεχνίας ταύτης, ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὰς 6,000.

Μὴ νομίσητε δὲ, ὅτι τιμῶνται καὶ ἀκριβὰ τὰ παιγνίδια ταῦτα. Τριακόσαι ἐξήκοντα ἀλλοπιγγες λ. χ. τιμῶνται ἐν τῇ χώρᾳ 9 φράγκα! Τοιαῦτα δὲ εἶναι περίπου αἱ τιμαὶ καὶ τῶν λοιπῶν παιγνιδίων, καὶ ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἔμποροι πωλοῦντες κατ' ἔτος παιγνίδια ἀξίας 1,500,000 φράγκων.

Τρίτον τέλος κέντρον παραγωγῆς παιγνιδίων εἶναι ἡ σαξωνικὴ κοιλὰς Floeha. Κατασκευάζονται δ' ἐκεῖ εἰδικῶς ὄπλα, βάρταχοι, κιθῶτοι τοῦ Νῶε, κτλ., καὶ ἐξάγονται ἐξ ὅλης τῆς κοιλιάδος παιγνίδια κατ' ἔτος ἀξίας 1,800,000 φράγκων. Ἐν τῷ μικρῷ βασιλείῳ τῆς Σαξωνίας, ἀριθμοῦντι 2,300,000 κατοίκους, ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰ ἑπτακόσια ἐργοστάσια παιγνιδίων! Πρέπει ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὸ Τυρόλον, ὅπου κατασκευάζονται κυρίως αἱ ἐλαστικαὶ κοῦκλαι, αἱ τσσαῦτα ἔχουσαι ἐλατήρια καὶ ἀρθρώσεις.

Αὗται εἶναι κυρίως αἱ χώραι, ἐν αἷς ἀκμάζει

ἡ βιομηχανία τῶν παιγνιδίων, ἐξ ἧς ζῶσι χιλιάδες ἔργατῶν!

Καὶ ἂν εἰς τοὺς κατασκευάζοντας τὰ παιγνίδια προσθέσωμεν καὶ τοὺς πωλοῦντας αὐτὰ χονδρικῶς, τοὺς μικροπώρους καὶ τοὺς περιφέροντας τὰ παιγνίδια ἐν ποῖς ὁδοῖς πρὸς πώλησιν, θέλομεν ἀληθῶς ἀπορήσει μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες πορίζονται τὰ πρὸς τὴν ζῆν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐκ τῆς ἀγάπης τῶν παιδίων πρὸς τὰ παιγνίδια.

Ἐν τῇ Σινικῇ κατασκευάζονται ἄπειρα παιγνίδια διὰ παῖδας, μεγάλη δὲ ἐξαγωγή αὐτῶν γίνεται διὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος, τὸ Σιάμ καὶ ἄλλας χώρας. Τὰ παιγνίδια τῆς Ἰαπωνίας, καὶ ἰδίως αἱ κοκκίαι, ἀμιλλῶνται ὡς πρὸς τὴν τέχνην καὶ τὴν κομψότητα μὲ τὰς τῶν Παρισίων.

Ἐν Ἑλλάδι εἰσάγονται κατ' ἔτος παιγνίδια ἀξίας δρ. 100,000· τὰ πλεῖστα δὲ κυρίως ἐκ τῆς Γερμανίας.

Ἰχθύες ἐντὸς ἐπιστολῆς.

Ὁ κ. Λούδ, φυσιοδίφης ἐν Νεαπόλει, ἐπαχειρήσει πρὸ τινος καιροῦ περιεργότατον πείραμα.

Ἀπέστειλε πρὸς τὸν γνωστὸν ζωολόγον Μορίνον ἐντὸς μεγάλου φακέλλου ἐσφραγισμένου μὲ τέσσαρας σφραγίδας πέντε μικροὺς θαλασσίους ἰχθύας, ἐξ ἑως ὀκτὼ ὑφεκατομέτρων τὸ μήκος. Τοὺς ἰχθύας τούτους μόλις πιασθέντας εἶχε περιτυλίξει μὲ ὑγρά φύκη καὶ κλείσει ἐντὸς τοῦ φακέλλου.

Ἡ ἐπιστολὴ ἐστάλη διὰ τοῦ ταχυδρομείου. Τὴν ἡνοιξίαν, ἅμα ἔφθασεν εἰς τὸν πρὸς δν ὄρον, καὶ εὗρον ἐν αὐτῇ τοὺς μικροὺς ταξειδιώτας ὀλίγον κουρασμένους, ὅπως ἦτο φυσικόν. Ἐκ τῶν πέντε ὅμως οἱ τέσσαρες ἐπανῆλθον εἰς τὴν ζῶην, ἅμα τοὺς ἔθεσαν εἰς θαλάσσιον ὕδωρ.

Ὅς προσθέσωμεν ὅτι οἱ ἰχθύες οὗτοι, ἐκ τοῦ γένους τῶν ἐπιστημονικῶς καλουμένων amphioxii, ἀνήκουσιν εἰς τινὰ τῶν ἐσχάτων τάξεων τῶν σπονδυλωτῶν. Τὸ πείραμα τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν θαυμασίαν ζωτικότητά εἰδῶν τινῶν ἰχθύων.

Οἱ τρεῖς μέγιστοι ἰατροί.

Τὸν διάσημον ἰατρὸν Δυμουλὸν, πνέοντα τὰ λοιπίαι, ἐπεσεμέφθησαν συνάδελφοί του πολλοί, οἵτινες ἐξέφραζον πρὸς αὐτὸν τὴν θλίψιν των.

— Κύριοι, τοὺς εἶπεν ἐκεῖνος, μὴ ὀδύρεσθε, διότι ἀφίνω κατῆπιν μου τρεῖς μεγάλους ἰατρούς.

Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος τούτων ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο εἰς τῶν τριῶν τούτων ἰατρῶν, καὶ ἠρώτα νὰ εἴπῃ τὰ ὀνόματά των, ὁ σοφὸς ἰατρὸς ἀπεκρίθη:

— Τὸ νερόν, τὴν σωμαστίαν, καὶ τὴν διαίταν.

Εἰς ΑΝΑΚΤΩΣΤΕΙΝ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἰγιενὰ παραγγέλματα.

Τὸ καλλίτερον μέσον πρὸς διατήρησιν τῆς ὑγείας εἶναι τὸ νὰ συνενόη τις μετρίαν ἀσκη-

σιν πρὸς μεγάλην ἐγκράτειαν. Ἡ ἀσκησις πρέπει νὰ προηγήται τοῦ φαγητοῦ καὶ ὄχι νὰ ἐπιτηται αὐτοῦ. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν βοηθεῖ τὴν χώνευσιν, κατὰ τὴν δευτέραν τὴν παρακωλύει, ἐκτὸς πάλιν ἂν ἡ μετὰ τὸ φαγητὸν ἀσκησις εἶναι πολὺ μετρία. Ἄν, ἀσκήσαντες πρὶν τὸ σῶμα, φάγωμεν μετρίως, ἡ χώνευσις γίνεται εὐκόλως, αἰσθανόμεθα εὐ ἔχοντες καὶ ἔχομεν καλὴν διάθεσιν.

Σημειωτέον δὲ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχη τις ἀναλογία μεταξὺ τῆς ἀσκήσεως καὶ τοῦ φαγητοῦ. Ὁ πολὺ ἀσκούμενος δύναται ἢ μᾶλλον πρέπει νὰ τρώγῃ πλείοτερον, ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας ὀλιγοτέρα πρέπει νὰ ἦναι ἡ τροφή ἐκεῖνου, ὅστις ἀσθενῶς μόνον ἀσκεῖ τὸ σῶμά του. Ἐχει δὲ παρατηρηθῆ, ὅτι οἱ ἀνθρωποὶ διὰ τὴν πρόοδον τῆς μαγειρικῆς, τρώγουσι τὸ διπλάσιον ἢ ὅσον ἀπαιτεῖ ἡ φυσικὴ ἀνάγκη.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Κίνδυνος τοῦ φωτισμοῦ τῶν δωμάτων τοῦ ὕπνου διὰ τοῦ φωταερίου.

Αἱ ἐφημερίδες τοῦ Ῥουὰν ἐδημοσίευσαν πρὸ τινος χρόνου συμβάν, ὅπερ καλὸν εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν πλείοτερον νὰ γείνη γνωστὸν, τῶρα μάλιστα ὁπότε ἤρχισε νὰ εἰσάγηται καὶ παρ' ἡμῶν ἡ συνήθεια τοῦ νὰ φωτίζονται αἱ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι διὰ φωταερίου.

Ὁ Κ. Χ. . . εἶχε μεταβῆ εἰς Παρισίους δι' ὑποθέσεις του, ἀφήσας εἰς τὴν οἰκίαν του τὴν σύζυγόν του, εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν ἡλικίας καὶ τὸ τριετὲς κοράσιόν του. Τὴν προΐαν ἡ ὑπρέτρια εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ἐνθα ἐκοιμάτο ἡ κυρία της, ἥτις τὴν προτεραιάν ἦτο ἀδιάθετος, παρετήρησε δὲ ὅτι καὶ αὐτὴ καὶ τὸ θυγάτριόν της ἔμενον ἀκίνητοι. Ἡ ὑπρέτρια νομίσασα ὅτι κοιμῶνται δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξυπνήσῃ τὴν κυρίαν της, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον ἤξευρεν ὅτι αὐτὴ ἐμαστιζέτο ὑπὸ συχνοτάτης ἀϋπνίας. Ἡσυχῶς λοιπὸν ἐξῆλθε τοῦ δωματίου καὶ ἐνησχολεῖτο εἰς τὰ ἔργα της.

Ἀλλὰ μετὰ τινὰς ὥρας ἡ ὑπρέτρια, βλέπουσα ὅτι ἡ κυρία της δὲν ἐσήμαιεν, ἤρχισε ν' ἀνησυχεῖ καὶ ἐκάλεσε τινὰς ἐκ τῶν γειτόνων. Οὗτοι εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τῆς νεαρᾶς γυναικὸς καὶ ἀμέσως προσεδλήθησαν ὑπὸ βαρείας ὀσμῆς φωταερίου. Μήτηρ καὶ τέκνον εἶχον ἀποθάνει ὑπὸ ἀσφυξίας εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων.

Οἱ ἰατροὶ προσκληθέντες ἐβεβαίωσαν ὅτι τὸ δωμάτιον τῆς κυρίας ταύτης ἐφωτίζετο δι' αερίου καὶ ὅτι σωλὴν τῆς τούτου, ἀφεθείς κατὰ λάθος ἀνοικτός, ἐπέφερε τὸν θάνατον αὐτῆς καὶ τοῦ τέκνου της.